

JEROEN VAN DEN
BERG

DE VAL

Personages

Saskia

Sander

Lola

Serveerster

Dokter

John

Bert

Politica

Maranka

Dorien

Chantal

Merel

Timothy

Peter

Berend

Pieter-Jan

Eigenaar

Lydia

Joachim

Alcoholist

Gerald

1 sander belt aan bij saskia

Donker. Het regent. Onweer. We horen de zoemer van een intercom. Stilte. Dan weer, nadrukkelijker nu. Saskia, in ochtendjas, loopt naar de intercom, drukt op de knop.

saskia Hallo...

sander *via de intercom* Saskia?

saskia *zwijgt*

sander *intercom* Sander hier.

saskia Wat kom je doen?

sander *intercom* Ik ben gevallen met de fiets, ik bedoel –

saskia Ja?

sander *intercom* Mag ik even binnenkomen?

saskia Ik weet niet of ik dat moet doen, Sander.

sander *intercom* Ik ben nogal vervelend terecht gekomen. Ik

eh –

stilte

sander *intercom* Alsjeblieft. Sas –

saskia *drukt op de deuropener. Ze doet haar ochtendjas goed, twijfelt of ze snel iets aan moet trekken, wrijft haar haar uit haar ogen. Er wordt aangebeld. Saskia doet de deur open. Sander staat in de deuropening, onhandig, in wielrenkleding, zijn hoofd bebloed, het ziet er behoorlijk ernstig uit.*

saskia Jezus, Sander!

sander Niets aan de hand, Sas. Een hoofdwond lijkt altijd erger dan-ie is.

Black out.

2 sander spreekt met

lola bank

Sander zit in de studiokantine waar hij iedere dag ontbijt. Hij ziet er fris uit, net onder de douche van de sportschool vandaan.

Voor zich een groot glas jus d'orange en een cappuccino.

serveerster Uitsmijter extra kaas.

sander *schrikt op* Primadeluxe, Louise.

serveerster Ik weet niet of je dat iedere dag moet doen,

Sander, extra kaas.

sander Ik eet de rest van de dag bijna niets.

serveerster Je krijgt er een dikke kop van.

sander Dank je!

serveerster Straks heb je een breedbeeldtelevisie nodig als je jouw programma wilt zien.

sander Daarom word ik ook gesponsord door Philips.

serveerster Echt waar?

sander Wat dacht je?

serveerster Wil je nog een cappuccinootje?

sander Ik heb deze nog niet op.

serveerster O nee.

Ze veegt met een theedoek het tafelblad schoon.

sander In een echt café doen ze dat voordat ze je een uitsmijter serveren.

serveerster Hoe bedoel je dat Sander?

sander Zoals ik het zeg. In een écht café –

serveerster Dit is een echt café!

sander Dit is een bedrijfskantine.

serveerster Wat is het verschil!

sander Dat leg ik dus net uit!

De serveerster slaat met de theedoek richting Sander. Plotseling verschijnt Lola Bank achter de serveerster.

serveerster Echt, Sander –

sander *ziet Lola* Hallo Lola –

lola Hallola to you too Sander. *Ze gaat tegenover hem aan tafel zitten.* Mag ik even bij je komen zitten?

sander Ik eh – Ja, natuurlijk.

De serveerster gaat weg.

sander Hoe staan de zaken?

lola Welke zaken, Sander?

sander Het leven, alles?

lola Waar zal ik beginnen? Met mij gaat het goed!

sander Dat is dan toch prachtig!

lola Dat is het ook. Eet lekker door schat, je eitje wordt koud.

sander O ja. *neemt een hap* Zeg, wil je ook, wil je iets, zal ik even iets voor je –

lola Ik heb net ontbeten.

sander God, Lola. Goed je te zien. Je ziet er goed uit!

lola Voel me ook goed. Gaat ook goed.

sander Zeg. Ben je hier – Heb je een interview, heb je een afspraak, ik bedoel, ben je ergens voor gevraagd, gepolst?

lola Ik heb zo een gesprekje.
sander Een gesprekje, een gesprekje?
lola Ik kan er niet teveel over zeggen –
sander Wacht even –
lola Ik kan er niets over zeggen, Sander.
sander Hebben ze jou soms gepolst als nieuwe voorzitter?
Lola trekt haar wenkbrauwen op, trekt een gezicht dat 'ik heb geen idee' betekent.
sander Nee, zeg eens –
lola Welnee. Ik zag jou voor het raam zitten, ik dacht, kom, ik zeg Sander even goeiedag.
sander *kijkt haar onderzoekend aan* Ja ja. Attent van je.
lola Dag Sander!
sander Ja ja. Ha ha. Luister. Lola. Het spijt me verschrikkelijk –
lola Ho ho ho ho –
sander Nee serieus, het spijt me dat je in zo'n ongelofelijke toestand bent beland.
lola Maak je niet zo druk, man.
sander Jawel! Er zijn mensen bij wie je denkt: eigen schuld, maar in jouw geval, jou was het absoluut niet gegund.
lola Nou, dat is dan heel lief van je.
sander Ik bedoel dat niet lief –
lola We houden erover op, Sander –
sander Ik bedoel dat oprecht, als mens, als vriend –
lola Die hele zaak is toch al lang achter de rug –
sander Dat is zo, maar dan nog –

lola Ik ben er een tijdlang kapot van geweest –
sander Snap ik. Tuurlijk. Dat is logisch!
lola Dat snap jij helemaal niet.
sander Okay, maar –
lola Als je zoiets niet hebt meegemaakt kan je dat niet snap-
pen.
sander Nee, okay, maar –
lola Als je de complete pers over je heen krijgt, je jezelf voort-
durend terugvindt op voorpagina's van kranten, in actualitei-
tenprogramma's. Een week of drie vier ben je onafgebroken in
het nieuws, je wordt aangesproken op straat, in winkels, nage-
roepen, uitgejouwd, volslagen onbekenden komen je opeens
de hand schudden. Een gekkenhuis. En dat loopt dan ineens
af, van de een op de andere dag, kan je het je voorstellen? En
dan is het plotseling stil om je heen. Zo stil als je nog nooit hebt
meegemaakt. *Ze kijkt hem doordringend aan.*
sander *onzeker* Dat lijkt me dan toch ergens ook wel weer
heerlijk, toch?
lola Helemaal niet.
sander Okay.
lola Je vindt jezelf terug, uitgeput, met lege handen, een lege
agenda en een hoofd vol verwijten, waar je nergens mee
naartoe kan.
sander *weet niet goed wat te zeggen, neemt nog maar een hap*
lola En het kan iedereen gebeuren, Sander.
Zo is het ook nog eens een keer. Iedereen heeft ergens wel
een zwakke plek.

sander *wil wat terugzeggen maar hij heeft zijn mond vol brood*

lola Als je maar lang genoeg zoekt. Een piepklein oneffenheidje dat kan uitgroeien tot een smerige vlek. Een spettertje vet, op een pas gewassen overhemd, dat je heel voorzichtig met je servet probeert weg te poetsen. Hoe langer je wrijft, hoe groter de vlek. Waar rook is, is vuur, Sander, zo wordt er gedacht. En hoe heftiger je ontkent, hoe verdachter je jezelf maakt.

sander Ja ja. Nee. Ja.

lola Het heeft me mijn relatie gekost.

sander God Lola – *wil haar hand pakken*

lola *trekt haar hand terug* Nee, onzin. Het moest een keer gebeuren. We hadden enkel een alibi nodig, een geldige reden. Het was meer een van de positieve bijeffecten, zeg maar. Ha ha ha!

sander Ha ha. Ja ja ja!

lola Zeg. Hoe kwamen jullie nou eigenlijk aan die informatie?

sander Och, Lola, het is al zo lang geleden.

lola Amper een jaar!

sander Ik presenteer dat programma zes avonden per week, het is meer dan tweehonderd afleveringen geleden!

lola Kom op man.

sander Luister, Lola. Je moet er als politicus rekening mee houden –

lola Dat er in je vuilniszakken kan worden gegraaid?

sander Ja, dat vind ik wel.

lola Dat je computer kan worden gekraakt?

sander Het is nou eenmaal de eenentwintigste eeuw, of je dat nou wilt of niet.

lola In de eenentwintigste eeuw is dat nog steeds diefstal!

sander In deze tijd heb je als politicus de plicht je goed te beveiligen. Iedereen heeft een wachtwoord op zijn computer.

lola Die onthullingen van jullie waren volstrekt irrelevant.

sander Dat kan je zeggen met de kennis van nu –

lola Dat heb ik ook al gezegd met de kennis van toen. ‘Wat ik in mijn vrije tijd uitspook is mijn zaak.’

sander Indertijd leek het relevant.

lola Iemands seksleven is niet relevant.

sander Nou –

lola Niet voor de manier waarop-ie in het dagelijks leven functioneert.

sander Daar denk ik dan toch iets genuanceerder over.

lola Zolang je er verder niemand mee lastig valt –

sander Er zijn vormen van seks –

lola Bij mij ging het om onschuldige zaken.

sander Zaken die jou als machtige vrouw tekenden.

lola Wat heeft mijn vrouw-zijn daarmee te maken?

sander Als máchtig vrouw, als persoon, als mens bedoel ik.

Je bekleedde een openbare functie –

lola Waarom hebben jullie me eigenlijk nooit meer uitgenodigd, na de rechtszaak?

sander Toen zaten we midden in de val van het kabinet.

lola Nou en!

sander Jouw zaak was geen issue, toen. Het was niet van landsbelang, bedoel ik.

lola Mijn seksleven was dat blijkbaar wel.

sander Ik zeg toch, dat moet je zien in de context van je functioneren.

lola Ik functioneerde prima! Daar was iedereen het over eens.

sander Je was lid van een partij die pleit voor het gezin als hoeksteen van de samenleving, ik bedoel maar.

lola Dat was in de tweede helft van de vorige eeuw! Luister nou, Sander. Ik stel je een heel eenvoudige vraag. Had je dan helemaal geen verantwoordelijkheid, toen achteraf bleek dat je door het geven van foute informatie iemands carrière én privéleven had geruïneerd?

sander Ik vind het allemaal heel vervelend voor je, Lola. Echt! Maar wat konden we doen?

lola Och Sander. Zoals je hier zit, met je uitsmijtertje. Jij bent nog steeds zo'n schooljongen.

sander *kijkt naar zijn uitsmijter, snapt niet wat Lola bedoelt*

lola *kijkt op haar horloge* Goed je even te spreken Sander. En leuk je weer eens te zien!

Ze loopt weg, Sander kijkt haar na.

3 John krijgt slecht nieuws van de dokter

John zit aan het bureau van de dokter. De dokter zit tegenover hem, kijkt naar John.

John *duwt het haar op zijn voorhoofd naar achteren, wijst zijn haargrens aan* Eén centimeter, minstens.

dokter Ja ja.

John Als je dit vergelijkt met foto's van een jaar of vijf geleden is het volstrekt duidelijk. De haargrens trekt terug. Onherroepelijk. En bovenop wordt het dunner. Opeens schijnt je hoofdhuid er doorheen. Eerst denk je nog dat het door een specifieke spiegel komt, een bepaalde lichtinval. Maar op een gegeven moment kan je jezelf niet meer voor de gek houden. Snap je wat ik bedoel?

dokter Jazeker.

John Het verval is ingetreden. De aftakeling. Pijnlijk. Ik heb het complete internet afgestruind. Niemand weet hoe het precies zit, hè. Ik bedoel, waarom word je als man kaal en als vrouw meestal niet? Dat soort vragen. Ze weten het niet!

dokter Daar zijn de meningen inderdaad over verdeeld, maar –

John Maar nu las ik dus net dat ze hebben ontdekt dat de haarzakjes niet verdwijnen, en de haartjes in wezen ook niet.

Ze worden alleen wel microscopisch dun. Er blijft op den duur een onzichtbaar haartje over. Maar een onzichtbaar haartje is nog steeds wel een haartje. Dat is hoopvol, vind je niet? Als jij nou eens een manier vond, om die haartjes weer wat dikker te laten groeien. Heb je daar wel eens over nagedacht? Wat zoiets kan opleveren?

dokter Het is niet echt mijn terrein –

john Nou en! Miljoenen mannen die er een vermogen voor over hebben. Ik durf te wedden dat het een grotere markt is dan Viagra!

dokter Het is een buitengewoon complexe materie –

john Als ik arts was zou ik me daar dus op richten. Ouderdomsverschijnselen. Dat is de markt van de toekomst!

dokter *zet een aantal röntgenfoto's op een lichtbak* Goed –

john Hebben jullie het nooit over dat soort zaken, tijdens de koffiepauze?

dokter Koffiepauze doen we hier niet aan –

john Jullie prátén toch met elkaar.

dokter Jawel, maar –

john Okay. Het gaat hier over mensenlevens. Maar het is ook een bedrijf. Zoals het bij ons in Hilversum een bedrijf is. En dan zeg ik: als je Boer zoekt Vrouw uitzendt, kan je daarnaast zaken uitzenden die een stuk minder publiek trekken. Zo kun je als medische sector dus ook zoeken naar datgene wat commercieel aantrekkelijk is. En daarmee financier je de commercieel wat minder aantrekkelijke aandoeningen om

het maar zo te zeggen. Het is een andere manier van denken
hè. Let op. Ouderdomsbestrijding. Daar zit de toekomst.
dokter Goed – Ik heb hier dus de foto's.
john Denk er maar eens goed over na.
dokter Doe ik. Kijk. U ziet hier het complete skelet –
john Fascinerend –
dokter Vanuit verschillende hoeken.
john Dat ik dat ben! Ik heb er dus totaal geen connectie mee.
dokter Dat kan ik me voorstellen. Goed –
john Maar dat heb ik ook met sommige gewone foto's van
me, ken je dat? Foto's, van feestjes, vakanties. Dan heb ik
net zo goed het idee, dat ben ik niet. Maar dat komt waar-
schijnlijk omdat je jezelf dus altijd in spiegelbeeld ziet.
dokter Goed. Ik heb u de vorige keer verteld dat er een kleine
kans op uitzaaiingen is – U ziet hier dus een aantal plekken,
hier, en daar, die ik niet helemaal vertrouwde.
john Ja ja.
dokter We hebben er in het team naar gekeken –
john Heel goed dat je zoiets overlegt, lijkt me.
dokter En ik ben bang dat het er niet goed uitziet.
john Hm hm.
dokter Bij 98 procent van de gevallen van prostaatkanker zijn
er geen uitzaaiingen. *wijst aan op de foto's* Maar hier en hier –
john Ik ben dus een uniek geval.
dokter Zo kan je het ook zeggen.
john Dat is in ieder geval wat. Zeg. Heb jij kinderen?
dokter Nee, nog niet –

john Je moet het doen, hoor. Ik heb het veel te lang uitgesteld.

Ik ben bijna vijftig. Stel dat ik nu een kind zou krijgen, dan zou ik met pensioen gaan als-ie zeventien zou zijn. Als je tenminste nog met je zevenenzestigste met pensioen kan hè, dat is niet gezegd. Maar goed, dat is weer een heel ander verhaal.
dokter Ik heb het idee dat het niet helemaal tot u doordringt wat er aan de hand is.

john Jawel, jawel –

dokter Wat u hier op de foto's ziet zijn dus uitzaaien in de onderste helft van de –

john Bespaar me de moeite, ik heb er geen verstand van. Ik wil weten waar ik aan toe ben, planningsgewijs.

dokter Het is altijd lastig een prognose te geven –

john Kom op man, je kan toch wel een inschatting maken, jij bent de dokter!

dokter Meneer Draver –

john Ik zal je niet afrekenen op een dag of twee. Of is dat technische verhaal bedoeld om te verbloemen dat je zelf eigenlijk ook geen idee hebt?

dokter De foto's laten weinig te raden over.

john Nou, kom op dan.

dokter Ik zou rekenen op twee, drie maanden –

john Jezus Christus!

dokter Een half jaar op zijn hoogst.

john Drie maanden is de max. Ik kan me niet permitteren een half jaar uit de running te zijn.

dokter Wacht even –

john Ik vind niemand die het een half jaar van me wil overnemen. Geen goeie, in ieder geval. Iemand die op deze termijn nog een half jaar vrij heeft, daar zit een luchtje aan. Drie maanden is echt de max.

dokter Ik –

john *'bladert' door zijn iPhone* Hoe lang kan je zo'n behandeling uitstellen zonder dat het zeg maar onherstelbare schade aanricht?

dokter Meneer Draver –

john Zodat ik even de tijd heb zaken voor te bereiden. Of misschien dat we aansluitend op het zomerreces –

dokter U snapt niet wat ik zeg –

john *in paniek* Ik snap het heel goed, jongen. Ik stel je een heldere vraag. Hoe lang kan ik de behandeling uitstellen!

dokter Er is geen sprake van uitstel.

john Wacht nou even!

dokter U moet eerder aan opvolging denken dan aan tijdelijke vervanging.

stilte

john *kijkt hem strak aan* En wat moet ik daarmee?

dokter U vraagt me om duidelijkheid –

john Waar zie jij mij voor aan? Ik ben er de man niet naar om in twee, drie maanden weg te kwijnen. Ik wil dood met een klap. Of voor mijn part onverwacht in mijn slaap. Ik ben zeker niet van plan om in een of ander ziekenhuis te sterven.

dokter Meneer Draver, ik –

John loopt weg

4 het einde van de uitzending

We zien het laatste deel van de uitzending van de talkshow van Sander Steenhuis. Een tafel met daaraan talkshowhost Sander Steenhuis, tegenover hem Bert Panindinas, tussen hen in sidekick Maranka. De vierde persoon aan tafel, Titia Bijsterbos, is politica.

politica En dat is precies een probleem van onze tijd. Het verdwijnen van het vakmanschap.

sander Verklaar je nader –

politica Zakenmensen worden presentator, presentatoren beginnen een zangcarrière, zangers gaan acteren, cabaretiers worden schilder, acteurs worden politiek commentator.

bert En dat gaat dan over mij, neem ik aan.

politica Ik ben me daar niet van bewust.

sander Bert speelt in de nieuwe film van Peter J. Draaijsma.

bert Dat bedoel ik precies!

politica Ik dacht dat je zanger was.

sander Bert is eigenlijk cabaretier.

bert Begonnen als kernfysicus.

sander Dat wist ik niet.

bert Maar na Cameretten ben ik daarmee gestopt.

sander Jij won de publieksprijs –

bert Persoonlijkheidsprijs. Maar wat is er nou zo erg aan als een cabaretier, laten we zeggen, journalist wordt?

sander Titia bedoelt dat dat een vak is.

politica Precies.

bert Dat zie ik dus niet!

politica Het is voor politici bijvoorbeeld enorm lastig om zich voortdurend te moeten verhouden tot mensen die er eigenlijk geen verstand van hebben, maar wel goed gebekt zijn.

bert Terwijl de gemiddelde politicus ook nergens verstand van heeft.

politica Ook omdat het gebrek aan vakmanschap vaak samen gaat met een gebrek aan respect. Ik wil niet zeggen dat ik overal verstand van heb –

bert Daar ga je al.

politica Maar op de terreinen waarvan ik woordvoerder ben, heb ik de benodigde specialistische kennis.

sander En waar komt die kennis vandaan?

politica We raadplegen specialisten, je reist het land door, nodigt deskundigen uit om hun licht ergens op te laten schijnen.

sander Dat is gekleurde info, lijkt me.

politica Het gaat altijd om deelgebieden, specifieke problemen en dan luister je naar de verschillende geluiden, je maakt afwegingen, plaatst de zaken in een breder kader –

sander *leest van een papiertje* Je bent nu woordvoerder Onderwijs en Kennis, Cultuur en Media, drugsbeleid, en voorzit-

ter van de commissie Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

politica Dat klopt ja.

sander Je kan je toch niet op al dat soort gebieden specialiseren?

politica Je moet het zo zien, Sander. De politiek is steeds meer een vak geworden –

bert Dat vind ik dus slecht.

sander Wacht even, Bert –

bert Dus waar er in de rest van de wereld sprake is van het verdwijnen van vakmanschap is er een nieuw vak bijgekomen, namelijk dat van politicus.

politica Dat is veel te krap door de bocht.

bert Je zegt dat net zelf!

sander Kan een cabaretier politicus worden, bijvoorbeeld?

politica Natuurlijk kan dat, iedereen kan politicus worden.

bert Maar dan spreek je jezelf toch tegen.

politica Wacht nou even –

bert Wat is het verschil tussen een acteur die journalist wordt en een acteur die politicus wordt?

politica Een politicus is een volksvertegenwoordiger –

sander Dat weten we.

bert Dat is toch oninteressant gezwets –

politica Nee, om het begrip even in te kaderen.

bert Sorry hoor –

sander Nog even terug naar daarnet –

politica Het gaat mij dus om dit soort gesprekken. Het feit dat iedereen maar wat door elkaar praat!

bert Dat doe je zelf toch ook!

politica Omdat dat de enige manier is om je punt te maken. Wie het hardst roept wordt gehoord!

bert Jij kan schreeuwen wat je wilt, maar de boodschap wordt er niet duidelijker door.

sander Goed, Bert Panindinas, je hebt jezelf al zo pregnant het gesprek ingewurmd –

politica Ik zou toch graag nog even –

bert Geen probleem, Sander.

sander Dat ik niet eens meer een bruggetje hoef te maken.

bert Niks te danken, ha ha ha!

politica Ik zou toch nog graag het verhaal even nuanceren. Het is dus pertinent niet zo –

bert Dat is nu te laat!

sander Ik wilde nu even naar Bert –

bert *tegen de politica* Dat is nou precies jouw probleem. Je bent té genuanceerd.

sander Goed Bert –

politica Wat wil je daar nou mee zeggen?

bert Helemaal niets!

sander Goed. Bert. Even over je nieuwe film.

bert O ja, prima, Sander –

sander Want hoe gaat zoiets, je wordt op een ochtend gebeld –

bert Precies, zo gaat dat. Een telefoontje, Bert, jongen, we zijn bezig met een nieuwe film.

sander Chickies in Zuid.

bert Chickies in Zuid ja. En op de een of andere manier dachten ze voor de hoofdpersoon direct aan mij. Ik zeg nee, dat kan ik helemaal niet, ik ben geen acteur, ik weet niets van film. Ha ha ha!

sander Maar dat was geen probleem.

bert Dat werd geen probleem gevonden. Ik bedoel ik zat net aan het eind van de tour van mijn derde soloprogramma, ik wist sowieso niet of ik nog wel door wilde, ik bedoel, iedere dag in de file, want daar komt het toch op neer, om twee uur 's middags vertrekken om om zes uur in Den Bosch aan te komen. *tegen de politica* Ik bedoel, kunnen jullie daar nou niet eens wat aan doen –

politica Wij zijn daar hard mee bezig –

sander Maar even over Chickies in Zuid, Bert.

bert Daar valt verder niet veel over te vertellen. Dat is gewoon een leuke film.

sander Ik heb hem gezien, het is inderdaad een meesterlijke film.

bert Peter J. is gewoon totaal geschift.

sander Peter J. Draaijsma, de regisseur.

bert Die vraagt dingen, dat je denkt, what the heck, maar je doet het maar en in de montage weet hij er dan zoiets speciaals van te maken. Dan zie je het terug en dan denk je Jezus, ben ik dat? En het publiek breekt de zaal af. Het is een com-

pleet gekkenhuis, dus wat maakt het uit dat de pers het unaniem wegschrijft?

sander Want de recensies zijn nogal verdeeld.

bert De recensies zijn vernietigend. Hier in Nederland mág je niet gewoon een leuke film maken. Als ik dat dan lees heb ik zoiets van: 'Rot toch op, jullie denken dat als de mensen in de zaal plezier hebben dat het dan wel nergens over zal gaan.'

sander Want waar gaat de film over, wat jou betreft?

bert Die film gaat over nu! Over alles wat er om ons heen gebeurt, op het moment. Dat is Peter J. We noemen hem altijd de spons.

sander Leg uit!

bert Omdat hij alles wat er om hem heen gebeurt, opzuigt. Mensen herkennen zich in de wereld van Chickies in Zuid. Dat is wat je meemaakt in de zaal. Dat is gewoon niet te ont-kennen. Zo'n Frits Polderweg, bijvoorbeeld...

sander Recensent van de Volkskrant.

bert Die dan schrijft dat hij niet had gedacht dat zo'n grote jongen zo klein geschapen zou zijn.

maranka Schreef hij dat over jou?

bert Ja!

sander Want je speelt een deel van de film dus naakt.

bert Precies. Omdat Peter J. dus ehm – Kijk. Zo'n Frits Polderweg mag schrijven wat hij wil.

sander Vrijheid van meningsuiting.

bert Precies. Maar ik ben de volgende dag wel even bij hem langsgereden met Bartho Middenveld.

sander De – *hij geeft de maat van Bartho aan* gróte acteur.

bert Een soort van bodybuilder, ja. Geweldige vent. We hebben netjes bij Frits aangebeld en toen hij opendeed begon Bartho te schreeuwen: ‘Laat jij je lul dan eens zien!’ Frits doodsbenauwd, we waren op de motor en hadden allebei zo’n zwarte integraalhelm op.

maranka Meesterlijk!

bert ‘Laat jij je lul dan eens zien!’ Ha ha ha.

sander Maar de dag erna heeft hij in de krant dus –

bert Zijn excuses aangeboden. Zo is dat.

sander Dus voor je volgende project –

bert Krijgen we vast en zeker goeie kritieken! Ha ha ha!

sander En wat zeg jij, Maranka?

maranka Op zijn minst een interessante benadering.

sander Dat dacht ik. Heb jij ooit met Peter J. gewerkt?

maranka Nog niet. Maar als de kans zich aandient, ik weet niet of je kijkt, Peter J?

bert Hij ziet het morgen vast op Uitzending Gemist.

maranka Ik wil dolgraag bij je spelen, Peter J!

sander Goed. Tot zover Bert Panindinas. Acteur in de nieuwe film van Peter J. Draaijsma.

bert Vanaf morgenavond overal in het land in de bioscoop –

sander Zit je nou mijn tekst voor te lezen?

bert Ik zeg dat gewoon uit mezelf.

sander Je zou het prima doen als presentator.

bert Meen je dat nou?

sander Grapje.

bert Ja. Ha ha ha!

sander Goed. Dankjewel Bert. Bedankt Maranka, Boris, Titia Bijsterbos. Morgen zijn we er weer, met onder andere deze vrouw: Tiny de Man-van Zuilen, eurocommissaris Digitale Zaken, na de Europese verkiezingen vorig jaar nog de ongekroonde koningin van de Europese internetmarkt, ligt nu zwaar onder vuur vanwege haar omstreden optreden tijdens een privéfeestje, vorige week op een bowlingbaan in Amsterdam Zuid. Morgen het hele verhaal, exclusief bij óns!

Applaus. Er klinkt een tune. De rest van de scène verstaan we misschien niet helemaal, omdat de muziek van de tune hard doorklinkt.

Sander slaat in één teug een vol glas rode wijn achterover. Hij geeft de gasten aan tafel een hand, John loopt naar hem toe, slaat hem op zijn schouders.

john Goed gedaan, Sander.

sander Was het goed?

john Prima show.

sander Wat een fluim zeg, dat jochie praat maar door.

john Komt er niet meer in.

sander Jezus, man, gaat-ie op het eind de afkondiging zitten doen.

john Gaan we nog ergens wat drinken, zo meteen?

sander Ik weet het niet, jongen, het is het begin van de week.

john Eén drankje –

maranka *loopt op hen af* Wat vond je van vanavond, John?
john Je was een beetje stil, vond ik.
maranka Ik kon nergens op inhaken. Saaie gasten.
sander Vooral die acteur, mijn god zeg –
maranka Bert is leuk! Maar die Titia Bijsterbos – Gaan jullie
nog wat drinken?
bert *komt aangesneld* Gaan jullie nog ergens naartoe zo?
maranka Dat staan we net te bespreken.
sander We weten het nog niet.
maranka Ik dacht dat jij wel wilde?
bert *geeft Sander een hand* Goeie show, Sander.
sander Ja hè.
bert Spot on! Goed colbert ook. Marc Jacobs?
sander *tegen Maranka* Wat zegt-ie?
maranka De ontwerper.
sander Geen idee, het hangt klaar en ik trek het aan.
bert Geweldig! *tegen Maranka* Jij was ook scherp vanavond!
maranka Dank je!
bert Ikzelf was niet op mijn best, bloednerveus.
john Dat was te merken.
bert Ja hè. Ha ha ha! Het was een complete afgang, hè.
sander Behoorlijk. Okay mensen, we gaan naar de Palazzo.
john Primadeluxe!
bert Wachten jullie even op me, ik heb mijn jas nog in de garderobe.
Hij rent weg. Sander en John trekken snel hun jas aan.

sander Kom op. Anders blijft hij ons de hele avond vervelen met zijn praatjes over designers.

maranka We kunnen toch niet zo maar weggaan!

Sander en John af

maranka Kom op, jongens, dat is zielig!

Maranka er achteraan. De muziek verandert naar achtergrondmuziek in een nachtrestaurant, de entourage van de volgende scène.

5 na de uitzending.

john en sander met
maranka in het café

John zit met Sander en Maranka in een nachtcafé. Ze zijn moe, hebben duidelijk al het een en ander op.

john Dat jij de show al vijftien jaar presenteert komt doordat niemand nog op het idee is gekomen jou de laan uit te sturen.

Pure mazzel!

sander Onzin!

john Ze hebben het simpelweg nog niet bedacht. Punt.

sander Wat heb jij vanavond?

john Levenswijsheid heet dat. Realiteitszin. Wat er vanavond bijvoorbeeld met die Panindinas gebeurt. Je laat dat joch de hele uitzending vollullen. Dat had je vroeger nooit laten gebeuren.

sander Ik kon er geen touw aan vastknopen, dus ik dacht ik laat het maar even gaan.

john Waarom kap je het niet af?

sander Het was maar een itempje.

john Er zat daar een futloze oude man aan die tafel. Totaal.

sander Wat nou totaal?

john Je laat je door zo'n jochie toch niet – Je had hem een draai om zijn oren moeten geven! Dat wordt er van je ver-

wacht. Binnen de kortste keren zit er zo'n kereltje op je stoel en kan jij opsodemieten.

sander Kom nou toch op, John!

john Het lijkt wel of jij denkt dat je onschendbaar bent.

sander Ja!

john Dat je recht hebt op die baan.

sander Heb ik ook! Zonder ons had dat programma toch überhaupt niet bestaan.

john Überhaupt, überhaupt? Dat geeft je nog geen levenslange garantie! Ongelofelijk! *tegen Maranka* Niemand is onvervangbaar. Maranka?

maranka Ik weet het niet, John.

john Dat zou juist jij moeten weten.

maranka Ik wil het daar nu niet over hebben.

john Weet je, Sander. Ze hebben Maranka vanmiddag dus –

maranka Houd je bek John!

john Okay! Jezus Christus! Okay!

sander Man, ik dacht dat jij nog gezellig iets wilde drinken.

john Dat betekent toch niet dat ik maar een potje slap moet gaan zitten ouwehoeren. Ik wil het graag ergens over hebben.

sander We hebben er net een uitzending opzitten!

john En dat was een uitzending van niks! Ik durf de kijkcijfers morgenochtend niet op te halen. Och man.

sander *pakt hem bij zijn arm* John, jongen.

john Probeer me niet te sussen!

sander Jezus Christus!

john Een leven lang televisie. Wat is dat nou? Een kantoorbaan.

Ambtenarij. Wat hebben wij nou werkelijk in ons leven bereikt

Sander?

maranka John, alsjeblieft. We zouden gewoon gezellig een

drankje –

john Luister nou even! Wie ís Sander Steenhuis. Hoe zal men

zich jou herinneren?

sander Het is toch veel te vroeg om je daar mee bezig te

houden.

john Dat is het niet, verdomme!

sander We zijn in de veertig!

john Bijna vijftig! Och Sander, jongen – *Hij gebaart dat hij zijn poging tot een gesprek opgeeft.*

sander Wat ís er nou?

john Niets!

sander Je maakt je veel te druk!

john *met gesmoorde stem* Ik moet pissen.

sander Heb jij iets aan je blaas ofzo?

John loopt weg, gebogen hoofd. Sander kijkt naar Maranka.

sander Wat heeft hij, vanavond?

maranka Hij heeft te veel aan zijn hoofd, denk ik.

sander Ga nou toch weg. Hij doet alles puur op routine.

maranka Dat zeg jij.

sander Dat is zo. Zeg. Je ziet er goed uit, vanavond, weet je dat?

maranka Is dat zo?

sander Fris. Stralend.

maranka Ik voel me ook goed, Sander.
sander Druk seizoen tegemoet?
maranka We zullen zien.
sander Op naar de volgende Colombina?
maranka We zullen zien.
sander Jij bent veel te bescheiden. *Hij pakt haar hand vast.* Jij hebt talent. Jij kan alles spelen. Alles! Er zijn in Nederland maar een paar echte actrices, en jij bent daar een van, ik hoor dat overal om me heen.
maranka Dank je Sander.
sander Zeg. We kunnen ook nu snel een taxi nemen en naar een leukere plek gaan.
maranka We kunnen John toch niet alleen laten?
sander John vindt het niet erg, die had eigenlijk allang naar huis gewild, ik ken hem. Zeg. Ik heb zin om iets gekks te doen. Iets onverwachts. Zullen we nú gewoon een taxi nemen? Met zijn tweeën. Dat kán hè.
maranka Sander –
sander Kom op. Waar wil je heen. Parijs? Berlijn? Londen?
john *komt weer op* Heb ik daarnet heel vervelende dingen gezegd?
sander Niks aan de hand.
john Als ik iemand heb beledigd dan bied ik daar hierbij mijn excuses voor aan.
sander We nemen zo een taxi, John.
john Ik ben met mijn eigen wagen.

sander Je kan nu toch niet meer rijden, we nemen gewoon met z'n drieën een taxi, zetten we jou als eerste af –
john Geen probleem man.

Hij loopt weg. Maranka loopt achter hem aan.

maranka *tegen John* Kan jij me misschien even ergens drop-
pen?

john Geen probleem.

sander *tegen Maranka* John's pied-à-terre is op IJburg. Ik woon in het centrum. Als wij nou met zijn tweeën een taxi nemen?

john Ik zet haar wel even af.

Maranka geeft John een arm, ze lopen naar buiten. Sander pakt zijn mobiele telefoon, toetst een nummer in. John kijkt achterom, draait zich om.

john Hé Sander! *Hij strekt zijn armen naar Sander uit, pakt zogenaamd zijn kloppend hart uit zijn borstkas, laat het aan Sander zien, mimet met zijn hand het kloppen van zijn hart.*

sander Cheerio.

Black out.

6 dorien belt sander

's nachts

*John en Maranka dansen in een spot, dicht tegen elkaar aan.
We horen een telefoon overgaan, er wordt een lampje aange-
knipt aan de andere kant van het toneel, we zien Sander, hij pakt
zijn telefoon van het nachtkastje, drukt die aan.*

dorien Sander?

sander Ja?

dorien Met Dorien hier.

sander *zwijgt*

dorien Sorry dat ik zo laat bel, ik probeer John al de hele
avond te bereiken, maar ik krijg steeds maar zijn voicemail –

sander Zit je in Groningen, nu?

dorien Ja, natuurlijk. Hoezo?

sander Nee, okay.

dorien Hebben jullie nog iets gedaan, na de uitzending, zijn jullie
nog wat wezen drinken?

sander We waren nog wel ergens, maar hij is eigenlijk direct
met mij naar huis gegaan. Ik zou me niet ongerust maken als
ik jou was –

dorien Dat doe ik wel! Het gaat niet goed met John! Dat heb
je toch wel gemerkt?

sander Ik weet niet wat je bedoelt?

dorien Heb je niet gezien hoe bleek hij ziet, de laatste tijd. Hij wil er niet over praten, maar hij komt hier de trap naar de slaapkamer nauwelijks op.

sander Het is me werkelijk niet opgevallen –

dorien Jezus, Sander, je bent zijn beste vriend! Ik snap niet waar jullie het met zijn tweeën over hebben!

sander Luister nou, Dorien. Je maakt je ongerust om niets.

Hij was vanavond in een prima humeur –

dorien Als je zou zien hoe hij hier is, in het weekend! Hij is op!

sander Hij is vast onderweg naar huis een van de technici te-
geengekomen en naar een nachtcafé gegaan.

dorien Dat is dus het stomste wat hij nu kan doen!

sander Je weet hoe snel hij te verleiden is. John is een man van mensen om zich heen.

dorien Maar hij kan het niet meer! Hij kan niet meer wat hij twintig jaar geleden kon. Ik wou dat hij je dat gewoon eens zou zeggen! Waarom dacht je dat we naar Groningen zijn verhuisd? John heeft behoefte aan rust. Jullie zijn geen dertig meer! Kijk naar jezelf. Jij ligt toch ook al lang en breed in bed, nu!

sander Luister, Dorien –

We horen de ingesprektoon, Dorien heeft opgehangen. Er klinkt het geluid van slippende banden, een auto die tegen een boom crasht, geluid van brekend glas, een rollende wieldonk etc. De spot op de dansende John en Maranka gaat langzaam uit. Stilte, regen.

7 John wordt begraven

Het regent. Dorien staat achter een microfoon naast de kist van John. Uiterlijk koel, maar haar trillende handen, waarmee ze het papiertje met haar toespraak probeert open te vouwen, verraden dat ze erg overstuur is. Sander houdt een paraplu boven haar hoofd.

dorien *hulpeloos* Och, jesus.

sander *vouwt haar papiertje open, wil weer gaan zitten*

dorien *zachtjes* Blijf je even naast me staan, alsjeblieft?

sander *weet niet goed wat er van hem wordt verwacht, maar blijft naast haar staan, houdt de paraplu boven haar hoofd*

dorien John – *Haar stem slaat over.*

sander *geeft haar een glaasje water*

dorien *drinkt en vervolgt de toespraak* John Draver was een schurk. Een onbetrouwbare rat, die enkel bezig was zijn positie binnen de omroep veilig te stellen. ‘Ik heb er niets aan als ze me aardig vinden,’ dat zei hij altijd. ‘Ze moeten bang voor me zijn, dat is het enige dat respect afdwingt...’ *Ze glimlacht, laat dan haar speech voor wat-ie is en kijkt recht de aula in.* John zou oprecht verbaasd zijn geweest over zo’n bomvolle aula. John haatte zijn werk, hij haatte jullie. En hij wist dat jullie hem net zo hartgrondig haatten. ‘Het is een troep valse honden, ze slaan je op je schouder, maar als ze de kans krijgen zagen ze met liefde de poten onder je stoel vandaan, voor een kleine

promotie, een stapje omhoog...’ Iedere vakantie hadden wij het erover, als na een dag of wat de spanning van zijn schouders viel en hij er opeens tien jaar jonger uitzag. Als ik hem weer herkende, rustig lezend in zijn zwembroek op het strand, zijn iPhone in het appartement en zijn laptop niet meer opgeladen. ‘Waarom stop je niet gewoon, laat je het gekkenhuis dat Hilversum heet niet ver achter je? Voor het geld hoef je het niet te doen. Voor de erkenning al helemaal niet, niemand weet wat je doet, niemand weet wie je bent, schei er toch mee uit!’ En als we na een week of drie totaal ontspannen en echt weer helemaal samen naar huis reden, was hij steevast van plan er een punt achter te zetten. ‘Ik stap eruit, Dorien, niemand praat me dat meer uit mijn hoofd.’ Maar zo vastbesloten als hij was op de terugreis, zo gebroken kwam hij thuis, de avond na de eerste werkbijeenkomst. ‘Ik heb me toch weer laten overhalen, Dorien. Ik snap niet hoe hij het doet maar Sander weet op een of andere manier zó op mijn gemoed in te spelen – Nog één seizoen, heb ik gezegd. Eén seizoen houd ik het nog wel vol...’ *Ze kijkt naar Sander, citeert uit de speech die hij blijkbaar net heeft gehouden.* ‘John was een echte kameraad, een soulmate, ik weet me geen raad zonder hem...’ Je hebt dat daarnet gezegd en ik denk dat je het meende. Maar wat is dat voor vriendschap, Sander, als je je beste vriend wilt lens en wetens de dood indrijft? Ik heb het je gezegd, de avond dat hij verongelukte. ‘John houdt dit niet langer vol.’ Ik heb je gesmeekt: ‘Laat hem gaan, alsjeblieft! Hij gaat er aan onderdoor...!’ ‘Je maakt je veel te druk, Dorien, met John gaat

het goed, hij was vanavond in een prima humeur.’ Dat was het enige dat je te zeggen had. En nu is het te laat...

sander *maakt een hulpeloos gebaar* Ik –

dorien Je hebt gelijk, Sander. Zonder John ben jij verloren.

Maar John was mét jou verloren. Jullie waren een onmogelijke combinatie, die enkel verlies kon opleveren. *geëmotioneerd* En ik neem het mezelf kwalijk dat ik dat nu pas zo glashelder zie. *Ze checkt nog even de tekst op het papiertje dat ze in haar hand houdt, vouwt het dan rustig op, steekt het in haar binnenzak.*

zacht Dank u wel. *Ze loopt weg.*

sander *staat nog even verloren naast de microfoon, wil iets zeggen, bedenkt zich, raakt de kist aan en gaat zitten*

8 chantal en merel

bellen sander

Chantal staat met het dienblad met de twee glaasjes in haar kamer, Merel zit voor de spiegel, maakt zich op.

chantal En dan kom ik binnen, hij zit aan het tafeltje, leest de krant. ‘Uitsmijter extra kaas.’ Ik zet het dienblad op tafel, zo – *doet wat ze zegt* Hij kijkt op, we hebben oogcontact. Ta-daaaah! Camera close op mijn gezicht. Echt een paar seconden, helemaal vol in beeld, hé. Zoom... Dat is dan dus geen figuratie meer.

merel Ik dacht dat als je geen tekst hebt dat je dan automatisch figurant bent.

chantal Ik zeg dus ‘uitsmijter extra kaas’.

merel Dat is toch geen tekst.

chantal Het doet er niet toe wát je zegt. Tekst is tekst. En voor hetzelfde geld denkt zo’n regisseur: dat meisje met dat dienblad, misschien wordt die en die wel verliefd op haar. En voor je het weet heb je een vaste rol. *Ze haalt een iPhone uit haar zak.* Hé. Merel...

merel Hoe kom je daar aan?

chantal Van de regisseur. Heel beroemd Nederland staat in zijn adresboek. Kijk me niet zo aan man, ik geef hem heus

wel terug, ik zeg gewoon dat ik per ongeluk die van hem heb meegenomen, wat denk je wel, ik ben heus geen dief ofzo.

merel Wat moet je daarmee?

chantal Connecties! Zeg maar wie ik moet bellen. Ze staan er allemaal in. Ron Brandsteder?

merel Hou op zeg, waarom zou je die willen spreken.

chantal Die staat bovenaan. Wesley Sneijder?

merel Staat die er in?

chantal Ik denk het wel. Zeg jij het maar.

merel Sander Steenhuis.

chantal Sander Steenhuis?

merel Ja.

chantal Hoe kom je nou bij Sander Steenhuis?

merel Zomaar.

chantal Zomaar. *kijkt in het adresboek van de telefoon* Steenhuis, Steenhuis. Ja! Hij staat erin. Wil je echt dat ik Sander Steenhuis bel?

merel Ja.

chantal Wat moet ik tegen hem zeggen?

merel Dat je een afspraak met hem wil.

chantal Waarom?

merel Om te praten over je carrière, weet ik veel.

chantal Dat doet-ie nooit.

merel Zeg dat je een werkstuk voor school maakt over talk-shows.

chantal Hij krijgt natuurlijk duizend van dat soort aanvragen per week.

merel Dan heb je dus helemaal niets aan al die nummers.
chantal Je moet gewoon een goeie binnenkomer, een goeie
binnenkomer –
merel Zeg dat je stage wil lopen in zijn programma.
chantal Iedereen wil stage lopen voor dat programma.
merel Of durf je niet?
chantal Waar slaat dat nou op.
merel Ik zie gewoon dat je niet durft!
chantal Ik druk hem in hoor.
merel Doe maar.
chantal Ik doe het echt! *drukt schreeuwend van opwinding de
belknop in*
merel Gaat-ie over?
chantal Houd je bek!
merel Zeg nou, zeg nou –
chantal Hallo? *houdt de telefoon omhoog* In gesprek. *geeft de
telefoon aan Merel*

9 sander spreekt met timothy

In het kantoor van Timothy. Timothy aan zijn bureau, Sander tegenover hem. Sander belt, Timothy wacht.

sander Zeg – Luister, ik zit hier bij Timothy. De nieuwe eindredacteur. Nee, John is dood, wist je dat niet? Ja, die is dood! Och Jezus, ik dacht dat je dat wel gehoord had, het stond met koeienletters op de voorpagina van de Telegraaf, enorme foto erbij. Maar daar ben jij natuurlijk te sjiek voor. Ha ha ha. Nee. Die zak heeft zichzelf te pletter gereden tegen een boom. Ha ha ha! Ik ben serieus! *gebaart naar Timothy dat hij zo klaar is* Nee, echt! Vijf weken terug, zes weken. Ik dacht dat jij dat wel wist. Nee, heel schokkend allemaal. Maar, zeg, ik heb nu dus dat gesprek, met de nieuwe uhm – dus eh – Okay. Rustig aan hè, rustig aan. Okay. Ciao! *Hij drukt de telefoon uit.*

timothy Goed.

sander *kijkt rond* Zeg, kan jij hier ergens een muziekje draaien.

timothy Ik wilde eigenlijk nu beginnen –

sander Heel even. *Hij ziet een kleine cd-speler op het bureau van Timothy.* Hier. Dat is leuk. Moet je even kijken. *Hij drukt*

de cd-speler aan, er klinkt muziek, hij houdt zijn iPhone bij het apparaat. Dit is dus echt ver-bij-ster-end.

timothy Ik ken de app.

sander *leest van het scherm* Who's da bitch! Zie je. Zo kan je dus altijd en overal nagaan wat voor muziek er wordt gespeeld.

timothy Dat had ik je zo ook wel kunnen vertellen.

sander Ik bedoel, als je ergens bent en je hoort iets goeds –

timothy En dat was niet Who's da bitch.

sander Wat bedoel je?

timothy Dat was niet Who's da bitch.

sander Kom op zeg. *Hij kijkt op de display. Hier! laat Timothy het display zien* Kijk dan.

timothy Het klopt niet.

sander Kom op zeg! Het staat hier toch!

timothy Daarom heb ik dus geen iPhone. Voor je het weet ben je de hele dag met dat ding bezig.

sander Ik vind het fa-sci-ne-rend!

timothy Ik heb sowieso geen mobiel meer.

sander Dat meen je niet.

timothy Ik gebruik weer gewoon een vaste telefoon.

sander Maar –

timothy Als het belangrijk is bellen ze nog wel een keer. Zo zie ik het.

sander Meen je dat nou echt?

timothy Er gaan zeeën van tijd verloren aan onzinnige gesprekken. Goed. *Hij legt een pak papier op tafel.*

sander Jezus Christus, gaan we dat hele pak doorwerken?

kijkt op zijn horloge

timothy Silvia heeft toch gezegd dat het wel een tijdje kan duren?

sander Man, wat ben jij allemaal van plan!

timothy Dit is een vragenlijst, daar lopen we even rustig doorheen.

sander Jezus, jongen, je hebt toch een computer.

timothy Dan zit ik dus alleen maar *zó kijkt naar een fictief beeldscherm, zijn hoofd ver vooruit gestoken* naar een beeldscherm te staren. Ik wil jou in de ogen kunnen kijken. *kijkt*

Sander aan

sander Okay –

timothy Voel je het verschil? Goed. Silvia stopt de hele zaak in de computer en dan rolt er een lijst met tien kwaliteiten en tien aandachtspunten uit.

sander Hm hm –

timothy Op basis daarvan hebben we volgende week een vervolggesprek –

sander Een vervolggesprek?

timothy Ja.

sander Dus het functioneringsgesprek komt nog?

timothy Ik snap dat het verwarrend is. Maar zie het gewoon als experiment, ik heb er in mijn vorige baan geweldige resultaten mee geboekt.

sander Dat was bij de Aegon.

timothy Nou en?

sander Dit is de omroep. Hier werken we anders.

timothy Het principe van een functioneringsonderzoek is overal hetzelfde. *Hij legt een stapeltje papier aan de kant.* Ik heb het werkgevers deel van de vragen al beantwoord –

sander Het werkgeversdeel?

timothy Je moet dat niet te letterlijk nemen. Zo heet dat in het programma. Employers-part.

sander Timothy jongen, het spijt me verschrikkelijk, maar ik zie hier niets in. Ik doe dit werk al bijna twintig jaar.

timothy Dat weet ik.

sander Ik heb tot op heden geen klachten gehad.

timothy Daar gaat het niet om.

sander Neem me niet kwalijk, maar een functioneringsgesprek is toch een gesprek over iemands functioneren?

timothy Daarom noemen we het ook geen functioneringsgesprek meer. Het heet functioneringsonderzoek.

sander Luister nou jongen, ik heb met John ik weet niet hoeveel functioneringsgesprekken gehad – Weet je hoe dat ging, een functioneringsgesprek met John?

timothy Dat heeft hier niets mee te maken.

sander Je moet wel beseffen dat je hier in een traditie staat. Je werkt voor een programma dat in de loop van twintig jaar is uitgekristalliseerd, dat ik samen met John heb opgebouwd. En God, wat mis ik die man.

timothy Ik snap dat het niet makkelijk is.

sander Leg dan dat pak papier eens aan de kant en luister even naar me.

timothy Ja, ik eh –

sander Leg nou even weg alsjeblieft. Heel even.

timothy *legt het papier aan de kant*

sander Kijk me aan. Nee. Echt aankijken.

timothy *wil wat zeggen*

sander Wacht nou even. Luister, jongen. Misschien vind jij me een lul, dat mag best –

timothy Ik denk niet op zo'n manier over mensen.

sander Ook goed. Maar je moet het zo zien. Buiten dit gebouw maakt het me niet uit. Maar hier binnen ben ik jouw vriend. En nou niet zo ongemakkelijk gaan schuiven. *Hij steekt zijn hand uit.*

timothy Sander, even –

sander Wil je mijn vriend zijn?

timothy Ik vind niet dat we zo over onze werkrelatie moeten spreken.

sander Wat houdt je tegen?

timothy Ik ben er niet op uit om een vriendschap op te bouwen.

sander Wat heb je tegen vriendschap?

timothy Ik heb niets tegen vriendschap in het algemeen –

sander Nou dan.

timothy Wat mij betreft is vriendschap iets dat groeit –

sander Je kunt het ook met elkaar afspreken en het daarna laten groeien.

timothy Dat heeft mij iets te veel de sfeer van een verstandshuwelijk.

sander Luister nou jongen. Ik zit hier al twintig jaar. Je mag van mij natuurlijk het wiel opnieuw proberen uit te vinden. Maar waarom zou je niet ook een beetje varen op mijn expertise?

timothy Dáár heb ik helemaal niets op tegen.

sander Luister dan even. Wij zitten hier met zijn tweeën bovenin dit gebouw, ja? Twee eenzame mannen in twee eenzame kamers. Hieronder zitten De Anderen. Er wordt daar voortdurend geroddeld en gekonkeld. Er zitten in die muffige zaaltjes zo twee, drie mannen die jou bij wijze van spreken voor een kop linzensoep zouden verraden. Er lopen daar in die gangen zo vijf, zes vrouwen rond die bij wijze van spreken voor een Breezertje met je naar bed gaan, enkel om dat te kunnen rondbazuinen, de volgende dag. Zo zit het hier in elkaar. Is dat simplistisch geredeneerd? Ik zeg je dit: de wereld is simplistisch. Ik zou ook wel anders willen. De enige die jij hier in het gebouw echt kan vertrouwen ben ik. Wij zitten op hetzelfde niveau. Letterlijk, maar ook figuurlijk. Daarom bied ik je mijn vriendschap aan. Accepteer het nou, alsjeblieft, voor de rest heb je hier enkel te verliezen.

timothy Laat ik je zeggen dat ik er alles aan wil doen om onze werkrelatie vruchtbaar te laten zijn.

sander *trekt zijn hand terug* Man!

timothy Ik moet daar heel eerlijk over zijn.

sander Ik ook! Ik wil precies hetzelfde! Het gaat erover op welk niveau je aan een werkrelatie begint. We kunnen een

hele hoop humbug overslaan als we als vrienden starten. *Hij steekt zijn hand weer uit.*

timothy Ik denk dat we er genoeg over hebben gezegd.

sander *trekt zijn hand terug* Allright.

timothy Ik waardeer het gebaar, Sander, echt.

sander Het was geen gebaar.

timothy Ik zou graag als het kan aan het onderzoek beginnen.

sander Okay. *Hij maakt het gebaar 'ga je gang'.*

timothy Goed. Dan beginnen we met een aantal algemene vragen. Op een schaal van een tot tien. Wat vind je van –

sander *staat op* Ik moet dit gewoon niet doen.

timothy Alsjeblieft –

sander Het is gewoon niet goed!

Hij loopt weg.

10 peter landstra vertelt in de uitzending over het concept

Het programma van Sander Steenhuis. We vallen midden in een gesprek met Peter Landstra. Het is opvallend dat, in tegenstelling tot de eerste keer dat we de uitzending zagen, er nu water en thee wordt gedronken in plaats van bier en wijn.

sander *laat een boek zien* Het Concept. Ondertitel: een blauwdruk voor succes.

peter Zo is het.

sander Fascinerend boek, Peter.

peter Dank je. What you see is what you get, hè. Dat is typisch Peter Landstra. De titel dekt de lading.

sander Want dit boek legt bloot wat er ten grondslag ligt aan een succesvol leven.

peter Juist.

sander Interessant.

peter Ik heb met mijn team jarenlang wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de succesvolle mens. En dan heb ik het over mensen die iets teweeg hebben gebracht. Van Plato, naar Adolf Hitler, naar Churchill, Prins Bernhard, Steve Jobs –

sander Van Apple.

peter Precies. Dat soort mannen.

sander Want over het algemeen zijn het mannen.

peter We hebben ook een hoofdstukje over Nina Brink.

sander Ik bedoel maar.

peter Maar neem bijvoorbeeld Steve Jobs. Wat is het verschil tussen Microsoft en Apple?

sander De vormgeving.

peter Dat ook. Maar het echte verschil is dat ze bij Microsoft maken wat ze denken dat de mensen willen kopen. Bij Apple maken ze wat ze zelf graag zouden willen hebben. Dat is het verschil. Dat noem ik slim. Bij Microsoft spenderen ze het meeste geld aan marktonderzoek, bij Apple gaat dat rechtstreeks naar productontwikkeling. Dat noem ik slim. Marktonderzoek is sowieso weggegooid geld. Niets zo grillig als de consument. Neem de Rubik's Cube.

sander Die kubus die je kan draaien, met die gekleurde vlakken.

peter Precies. *Hij laat een Rubik's Cube zien.*

sander Och, je hebt er nog eentje! *Hij pakt de Rubik's Cube.*
God wat heb ik die gehaat!

peter Dat zoiets een hype wordt kan je niet voorspellen. Terwijl die Erno Rubik er schatrijk mee geworden is.

sander De uitvinder van de kubus.

peter Precies. *wijst op de kubus* Dit hier, is een metafoor voor Het Leven. Een verbeterde versie van het leven, haast.

sander Leg uit.

peter Want wat is leven: het oplossen van problemen. Met deze kubus is het Jij versus Het Probleem. In het echte leven ben je ook nog eens afhankelijk van anderen.

sander Vandaar de verbeterde versie.

peter *pakt de Rubik's Cube terug* Precies. Goed. Wat zien we hier? Drie keer drie vierkantjes. Het cijfer drie komt in de natuur oneindig vaak voor. Vader Moeder Kind. Geboorte Leven Dood. Hemel Aarde Hel. Zo'n cijfer drie is een belangrijk cijfer.

bert Maar wat moeten we daarmee?

peter Niets. Enkel tot je door laten dringen. Dat is ook het commentaar dat ik krijg op het boek: 'Wat moeten we ermee. Je maakt nergens een punt. Op het moment dat je een conclusie verwacht waaiert het uit...' Dan zeg ik op mijn beurt: 'Kijk om je heen. We leven in de tijd van internet, connecties, netwerken. Wat is het kenmerk van een netwerk? Het is een verzameling punten die nergens begint en nergens naartoe gaat. Alles staat in verbinding met alles. Ieder zogenaamd eindpunt, iedere conclusie is onderdeel van een andere redenering. We leven niet meer in een tijd van begin, midden en einde.'

bert Hoewel dat wel weer drie punten zijn.

peter Hè.

bert Zoals je net over het cijfer drie sprak.

peter Ah ja. Maar een verzameling van drie punten is op zichzelf alweer het kleinst denkbare netwerk. Kijk. Dat is het nieuwe denken. Een lijn is een connectie van twee punten.

Voeg er één punt aan toe en er is geen richting meer, dus ook geen conclusie. Waar gaat een driehoek naartoe? Waar begint een driehoek? Dat bedoel ik. En als je dan weet dat iedere punt van een driehoek ook de punt van een andere driehoek vormt, dan ga ja al.

bert Ik kan het niet helemaal meer volgen.

peter Natuurlijk niet! Wat ik zeg is allemaal onzin, zoals alles wat jij zegt ook onzin is, in wezen.

bert Daar denk ik toch anders over.

sander Redeneer maar even door, Peter.

peter Zo schrijf ik het ook in het boek: Dit boek is een onderdeel van een netwerk van boeken. Wij zijn bezig met het creëren van een ideeënwereld. Ik wilde in eerste instantie een compact boek schrijven, een handleiding tot succes, maar al bij de eerste zin die ik op papier zette voelde ik heel pregnant: wat er in mijn hoofd zit, past niet in één boek. Dat is materiaal voor een agglomeraat van boeken dat als geheel die beloofde blauwdruk vormt!

sander Maar kun je een tipje van de sluier oplichten?

peter Daar ben ik nu mee bezig.

sander Wat moet ik doen om succesvol te worden.

peter Dat ben je toch al?

sander Ik bedoel de mensen thuis. De mensen hier in de zaal. Wat moet de hardwerkende Nederlander doen om succesvol te worden.

peter In ieder geval minder hard werken.

sander Kijk, dat zijn de tips.

peter Wat ik met mijn team heb onderzocht is: wat zijn nou de overeenkomsten tussen de mensen die succesvol zijn? Welke levenshouding ligt aan succes ten grondslag? Hard werken hoort daar in ieder geval niet bij. De succesvolle mens doet in principe wat hij leuk vindt. En als ze hard werken doen ze dat omdat ze geobsedeerd zijn, dus dat voelt niet als hard werken, dus dan is het dat ook niet.

bert Wacht even –

sander Volgende punt.

peter Mensen die niet succesvol zijn zeggen vaak: ‘Maar als dit nou niet was gebeurd, of als dat nou wel was gebeurd, dan was het me beter gelukt in het leven.’ Als-dan, het komt met andere woorden door de omstandigheden. De succesvolle mens zoekt de omstandigheden die hij nodig heeft en als hij die niet vindt, creëert hij die.

bert Dat klinkt behoorlijk simplistisch.

peter Omdat succes in wezen simpel is.

bert In je boek heb je het voortdurend over De Formule.

peter Klopt.

bert Succesvolle mensen handelen volgens De Formule.

peter Inderdaad.

bert Terwijl je die Formule dus nergens geeft.

peter Nee.

bert Dat is dan toch een zwaktebod?

peter Dat zeg jij.

sander Goed –

bert Beschouw jij jezelf als een succesvol mens?

peter In zekere zin wel. Ja. Jazeker.

bert Ondanks het feit dat je meerdere keren failliet bent gegaan.

sander Nog even terug naar je boek, Peter.

bert Ik vind dit relevant. Peter Landstra beweert in zijn boek een blauwdruk te geven voor succes.

sander Je hebt niet goed naar hem geluisterd, Bert.

bert Terwijl hij zelf tot vier keer toe heeft gefaald als ondernemer.

peter Succes en falen liggen in elkaars verlengde. Als je dat weet kan je het misschien beter snappen.

sander Ben je wel eens bij Peter thuis geweest?

bert Jij blijkbaar wel.

peter Sander en ik gaan al heel wat jaartjes terug.

sander Peter heeft een kast van een villa aan de Loosdrechtse plassen.

bert Nou en?

sander Zo'n huis kan je je niet permitteren als je niet succesvol bent.

bert Dat noem ik succes over de ruggen van anderen.

peter Luister. Bert. Ik ben multimiljonair geweest. Een week later was ik straatarm.

bert Dat schijnt dus nogal mee te vallen, hoor ik net.

peter Het is typisch Nederlands om een faillissement als schaamtevol te zien. Een faillissement is één van de mogelijke uitkomsten van het opzetten van een onderneming. Niet meer en niet minder.

sander Laten we even teruggaan naar je boek, Peter –
bert Jij hebt een hele hoop mensen gedupeerd met die faillis-
sumenten van je.

sander Bert, even –

peter Zo ben ik zelf ook wel eens meegesleept in het faillis-
sument van een ander. Dat heet ondernemersrisico.

bert Je hebt je beste vrienden laten zitten.

peter Dan moet jij me maar eens uitleggen wie mijn beste
vrienden zijn.

bert Berend Versloot. Pieter-Jan Henneman.

peter Met Pieter-Jan ben ik er prima uitgekomen.

bert Dat vindt hij dus niet.

sander Bert –

peter Ik weet niet hoe jij aan je informatie komt.

bert Ze zijn hier nu in de studio.

*Pieter-Jan Henneman en Berend Versloot komen op, gaan aan
tafel zitten.*

sander Zeg, Bert, ik weet niet wat jij allemaal van plan bent –

bert Het gaat mij om rechtvaardigheid. Deze man hier heeft
een boek over succesvolle mensen geschreven, terwijl hij zijn
eigen succes over de rug van anderen heeft behaald.

peter Jij hebt zo makkelijk praten, met dat linksige superieure
van je.

sander Peter, wacht even! Bert –

peter Succesvol zijn mag, maar dan moet het wel op jouw
manier. Er zullen nou eenmaal altijd slachtoffers vallen, het

succes van de één is het falen van de ander. Dat is Yin en Yang, het eeuwige evenwicht.

bert De manier waarop jij Oosterse wijsheid gebruikt –
peter Jij kunt je daar niets bij voorstellen, want jij bent de eerste de beste ambtenaar. Wat ga jij me vertellen over ondernemen? Jij hebt niet eens het lef om failliet te gaan! Jij zoekt de luwte, hier, bij de gesubsidieerde omroep, je zorgt dat je vaak genoeg in the picture bent om zogenaamd een beroemde Nederlander te zijn, maar wat zijn jouw kwaliteiten? Een beetje slap voor je uitpraten, zonder enige kennis, geen idee van hoe de wereld in elkaar steekt. Denk je nou echt dat als dit mijn beste vrienden zouden zijn ze zich door jou lieten uitnodigen om tegen mij uitgespeeld te worden? Luister, jongen. Ik ben twaalf jaar geleden met Berend en Pieter-Jan hier begonnen. Dat bedrijf is failliet gegaan. Dat was onze gezamenlijke verantwoordelijkheid. Dat is het hele verhaal.

pieter-jan Jij hebt ons op non-actief gesteld.

peter Jullie zijn er vroegtijdig vandoor gegaan.

pieter-jan Daar ga je al.

berend Net zegt hij dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid betrof.

pieter-jan Dat bedoel ik!

peter Jongens. In godsnaam. Gaan we daar nu, twaalf jaar later, op televisie over discussiëren?

pieter-jan Waarom niet?

peter Deze twee mannen, beste mensen, hebben me bij het faillissement volledig uitgekled.

berend Dat je dat dúrft te zeggen, Peter.

peter Zo is het gegaan Berend.

berend Het is een schande!

pieter-jan De aanval is de beste verdediging. Zo gaat het bij hem altijd!

berend Het is een schande, Peter Landstra!

peter We hebben het begrepen, Berend, het is een schande.

pieter-jan Hij heeft geen poot om op te staan, maar hij praat je met het grootste gemak onder tafel.

peter Pieter-Jan rijdt nog steeds in mijn auto rond. Ik bedoel maar.

pieter-jan Die heb ik keurig uit de failliete boedel opgekocht.

peter Voor nog geen derde van de dagwaarde!

pieter-jan Zo gaat dat bij een faillissement.

peter Ik vind het smakeloos, meer zeg ik niet!

bert Maar –

peter Ík had in ieder geval géén geld om iets uit de boedel te kopen!

bert Want wat heeft het faillissement voor jullie persoonlijk betekend?

pieter-jan We hebben sindsdien geen poot meer aan de grond gekregen, zakelijk gezien.

peter Dus wat dat betreft is er weinig veranderd.

berend God, wat flauw!

peter Ík stond aan het hoofd van het bedrijf. De onderneming dreef op mijn ideeën.

pieter-jan Dat is dus he-le-maal niet waar!

berend Complete onzin!

peter We zaten midden in de internethype. We waren met zijn drieën, omdat een driekoppige leiding er voor de bühne beter uitzag!

pieter-jan Dat is een belachelijke voorstelling van zaken.

peter Dat complete bedrijf was een farce. Een vehikel waarmee we naar de beurs zouden gaan, een lege huls die geld op moest brengen, voordat de zeepbel uit elkaar spatte en dat wisten jullie donders goed.

sander Ik krijg het idee dat we nu wat te veel op de details ingaan.

peter Jullie waren gecast op jullie uiterlijk.

berend Nou moet het niet gekker worden.

peter We hebben zelfs audities gehouden, jullie zijn geselecteerd door een castingbureau.

pieter-jan Dit is werkelijk te idioot voor woorden.

berend Peter heeft de zaak zo weten te draaien dat wij de volledige verantwoordelijkheid voor het faillissement hebben gekregen.

peter Ik had jullie op non-actief gesteld zeg je net.

berend Hij liet ons het bedrijf niet meer in.

peter Dit is toch een totaal ongeloofwaardig verhaal!

pieter-jan En later werd dat door zijn advocaat gezien als werkweigering.

peter De rechter heeft dat bevestigd.

pieter-jan Die rechter was dom!

sander We gaan hier vanavond niet meer uitkomen, ben ik bang.

berend Die rechter was corrupt!

peter Voor mij is dit allemaal zo totaal niet meer aan de hand.

berend Omdat je een selectief geheugen hebt!

sander Zo dadelijk een primeur –

pieter-jan Omdat je geen geweten hebt!

Achter Sander wordt er heftig door gediscussieerd.

sander Bas Jan Romein, minister van Sociale Zaken, maar minstens zo bekend als niet-onverdienstelijk saxofoonspeler. Binnenkort een uniek optreden van Romein in het Muziekgebouw, maar vanavond alvast een voorproefje exclusief bij óns!

We horen muziek. Achter Sander gaat Peter op de vuist met zijn ex-compagnons. Het licht verplaatst naar een oudere man, die niet al te goed saxofoon speelt. Sander neemt een slok water, beent richting Timothy, die met een koptelefoon op aan de andere kant van de ruimte verschijnt. Timothy steekt zijn duim op naar Bert. Bert glimlacht terug. Timothy negeert Sander, die hem wil aanspreken en loopt richting Bert. Hij slaat Bert op zijn schouder, Sander bekijkt hen vanaf een afstandje. Chantal en Merel lopen richting Sander, blijven op een afstandje van hem staan wachten. Peter komt aangebeend, er volgt een nogal heftige discussie tussen Sander en Peter, die boos wegloopt. De muziekband houdt abrupt op, de oudere man pakt zijn saxofoon in. Sander gaat aan de tafel zitten, wrijft in zijn ogen, vermoeid. Merel gebaart richting Chantal dat ze Sander moet aanspreken. Chantal loopt op Sander af.

chantal Sander Steenhuis?

sander *draait zich om, ziet de twee meisjes*

chantal Ik ben Chantal Breder.

sander Chantal Breder, Chantal –

chantal We hadden een afspraak, na de uitzending.

sander Is dat zo?

chantal Het ging om een stageplaats, ik had u gisteren aan de telefoon.

sander God, Jezus, ja. Natuurlijk, Chantal Breder! Van de stageplaats.

chantal Tadaa!

sander *staat op, kijkt naar Merel. tegen Chantal* Loop anders even mee naar mijn kamer, daar praat het wat rustiger. Zie je gelijk hoe het er hier achter de schermen uitziet.

chantal Cool!

Ze volgt Sander, kijkt triomfantelijk naar Merel achterom, die niet weet of ze mee moet gaan.

chantal *tegen Merel* Ik ben zo terug. *tegen Sander, in het weglopen* Echt een goeie uitzending, ik zat op het puntje van mijn stoel.

sander Ja hè.

Merel blijft alleen achter, gaat op de plek zitten waar Sander daarnet nog zat, wrijft over de tafel, ze haalt een papieren zakdoekje uit haar achterzak, snuit haar neus. Het licht in de studio wordt plotseling uitgeschakeld, er blijft alleen een klein blauw lichtje branden. Merel weet niet wat ze moet doen, staat op, verlaat op de tast de studio.

11 het sollicitatiegesprek

Chantal zit met Sander in zijn kantoor. Sander schenkt direct een glas whisky in. Chantal is nerveus.

sander Mag ik je één goede raad geven, Chantal? *Hij neemt een enorme slok whisky.*

chantal Daarom ben ik hier toch!

Hij houdt een tweede glas omhoog, Chantal knikt.

sander Jij wilt hier stage lopen –

chantal Dolgraag! *Ze neemt het glas whisky aan.*

sander En dat begrijp ik best. Maar ik zeg je heel eerlijk: begin er niet aan. Je werkt je kapot en het levert niks op.

chantal Ik denk toch –

sander Je weet er niets van, Chantal.

chantal Okay –

sander Mijn beste vriend John, met wie ik het programma heb opgezet –

chantal Ja?

sander Die is met zijn auto tegen een boom geknald. Op slag dood.

chantal Ik heb de uitzending gezien. Nog gecondoleerd.

sander Die man was aan het eind van zijn latijn. Hij heeft zich volledig kapotgewerkt. Dus ik zou nog maar eens heel goed nadenken voor je aan een job in Hilversum begint.

chantal Denk je echt dat het door het werk kwam dat hij verongelukt is?

sander Ik weet het wel zeker.

chantal Ik kan me dat niet voorstellen!

sander Ik heb John zo vaak gezegd: doe het wat rustiger aan, ga er paar weken tussenuit, neem wat mij betreft een sabbatical. Hij wilde het niet.

chantal Misschien voelde hij zich op een of andere manier verplicht –

sander John was een volwassen vent. Als hij weg had gewild had hij weg kunnen gaan. Maar zie jij John dag in dag uit in zijn pyjama aan het ontbijt? In een gidsje opzoeken wat er voor er voor vogels in de tuin zitten?

chantal Ik ken hem niet echt, ik bedoel –

sander Dat was toch niets voor hem!

Hij schenkt twee glazen whisky in. Chantal gebaart dat ze niet wil, Sander ziet het niet.

sander Och, Chantal. Sinds John overleden is waait er hier een zogenaamde frisse wind door de studio. Zijn opvolger is niet te harden. De uitzendingen lopen totaal uit de hand en hij vindt het geweldig.

chantal Het is ook geweldig!

sander *schonkt weer twee glazen in* Ik vind het doodvermoeiend.

chantal *lacht* Ha ha ha!

sander Wat is er?

chantal Ha ha ha! Sorry hoor!

sander *lacht met haar mee* Wat is er zo grappig?
chantal Jij!
sander Is dat zo?
chantal *imiteert hem* 'Is dat zo?' Ha ha ha. Je bent precies
Woody Allen, zo!
sander Wat zeg je nou?
chantal 'Wat zeg je nou?' Ha ha ha! Zoals je daar staat. Wat
je allemaal zegt. Ik zie het opeens! Precies een scène uit een
film van Woody Allen. En maar klagen!
sander Ik klaag niet.
chantal Dat doe je wel, Sander Steenhuis. Man! Moet je zien
wat je allemaal hebt, wat je allemaal kan! Half Nederland is ja-
loers op je!
sander Omdat ze niet weten wat het is –
chantal Houd er dan mee op, als het allemaal zo verschrikke-
lijk is.
sander Dat is makkelijk gezegd.
chantal Helemaal niet Sander Steenhuis!
sander Waarom zeg je steeds Sander Steenhuis?
chantal Omdat ik wil dat je heel goed naar me luistert.
sander Maar ik hang aan je lippen.
chantal Dat zou ik ook doen als ik jou was, want ik vertel dit
maar een keer.
sander Ik ben een en al oor, Chantal Breder.
chantal Ha ha ha! Je bent opeens geen Woody Allen meer,
merk je dat?
sander Jij bent echt grappig, weet je dat.

chantal Dat weet ik. Maar jij wordt ook met de minuut leuker.

sander Is dat zo?

chantal Dat vind ik. Zeg. In welke film zitten wij nu?

sander Waar wil je naartoe, Chantal?

chantal Dat vraag ik juist aan jou!

sander Ha ha ha! Je zou mijn personal assistant moeten worden.

chantal Dat wil ik best!

sander Ja ja!

chantal Nee, serieus!

sander Zo'n relativiserende factor kan ik prima gebruiken.

chantal Lijkt me een geweldig plan! Proost! *Ze houdt haar glas omhoog.*

sander Nooit met een leeg glas proosten.

chantal O jee.

sander Dat brengt ongeluk.

Sander schenkt de glazen in. Ze drinken, Sander begint zich op zijn gemak te voelen, gaat lekker achterover in zijn stoel zitten, bekijkt de inhoud van zijn glas, daarna de fles, tevreden.

chantal Ken je Thelma en Louise?

sander Wie zijn dat?

chantal Dat is een film. Over twee vrouwen – De een is getrouwd met, God, hoe heet die acteur, McDonald of zoiets, hum hum McDonald. Hij zit ook in die andere film, zo'n heel bekende film is dat.

sander Maakt niet uit.

chantal Ik zie hem zo voor me. Zo'n beetje gladde man met hele heldere blauwe ogen. Weet je dat jij wel wat van hem hebt? Maar hij is dus de man van Louise, of Thelma, ik weet nooit precies wie wie is. De ene is getrouwd, de andere werkt in een restaurant. Dat was volgens mij Thelma.

sander Maakt niet uit.

chantal Ze gaan in ieder geval een weekendje weg en dat loopt dus he-le-maal uit de hand. *Ze moet heel hard lachen, Sander lacht met haar mee.* Eerst zitten ze dus in een bar, een van hen krijgt dus iets met een man, het is in zo'n soort van cowboys-bar, een bar met cowboys. En dan, op de parkeerplaats, probeert dus een van die mannen, met wie Thelma of Louise heeft gedanst, die wil dan dus met haar naar bed, of, nou ja, naar bed, ze zijn dus op die parkeerplaats, ik bedoel, hij wil haar dus neuken.

sander Ja ja.

chantal Ha ha ha. Hoe je dat zegt. 'Ja, ja'.

sander *lacht mee* Ja ja!

chantal Dus een van die cowboys wil dus Thelma, of Louise, ik meen dus diegene die in de bar werkt, de serveerster, die wil die cowboy dus neuken. *imiteert Sander* 'Ja ja.' Ha ha ha! Ken je die film echt niet?

sander Nee!

Chantal schenkt twee grote glazen whisky in

chantal Je moet hem echt gaan zien! Goed. Het wordt echt heel vervelend op die parkeerplaats, je weet wel: 'Doe nou niet', 'je hebt niet voor niets met me gedanst'

sander 'Ik wil je nu!'

chantal 'Ga weg, laat me met rust' Precies! Ha ha ha! En dan komt Thelma de parkeerplaats in, die andere dus –

sander De serveerster.

chantal Nee! Juist niet de serveerster! Jezus! De andere! Ha ha ha! Die is dus ongerust geworden, natuurlijk, en die hoort Louise roepen – ik noem haar dus nu gewoon even Louise, anders word je gek, het maakt voor het verhaal niet uit – *Ze drinkt in een keer haar glas leeg, hoest.* Had ik al gezegd dat ze eigenlijk een weekendje gingen vissen?

sander Nee.

chantal O, nou, dat gingen ze dus doen. Maar Thelma betrapt ze dus op de parkeerplaats. En ze bedenkt zich geen moment, en schiet zo BENG die cowboy neer.

sander Toe maar. *Hij schenkt haar glas bij.*

chantal Het was natuurlijk geen echte cowboy, die vent deed aan zo'n soort dans, zo'n Amerikaanse dans, dan verkleed je je als cowboy, hoe heet het, in een rij –

sander Square eh –

chantal Linedance! Zo heet het. Maar ze schiet dus BENG, zo die cowboy neer. Omdat ze zelf dus vroeger ook ooit verkracht is, maar dat weet je dan nog niet, dat snap je pas later, dan denk je, o daarom was ze toen zo fel, maar goed, vanaf dat moment moeten ze dus op de vlucht. Maar die vlucht is direct ook het toppunt van vrijheid. Ze rijden in zo'n grote open Amerikaanse slee. Hebben ze geld nodig, hup, beroven ze een winkel. Dat hebben ze in de film weer geleerd van Brat

Pitt, die ik trouwens helemaal niet zo goed vind. Sommige vriendinnen beginnen direct te kwijlen als ze hem op tv zien, 'oeh, Bratt Pitt' niet dat ik hem lelijk vind ofzo, maar Brat Pitt is voor mij gewoon altijd gewoon Brat Pitt, wat ie ook speelt, ik denk altijd: O, daar heb je Brat Pitt, Brat Pitt zit er ook in. George Clooney precies hetzelfde.

sander Van die koffiereclames?

chantal Precies!

sander Ik snap dat niet. Zo'n man heeft zo'n reclame toch helemaal niet meer nodig?

chantal Het is niet George Clooney die reclame maakt voor Nespresso. Nespresso maakt reclame voor George Clooney.

sander Hij krijgt er toch voor betaald?

chantal Dat is nou juist zo briljant! Dat zou jij toch ook doen? Als je George Clooney zou zijn. Jij hebt trouwens wel iets van George Clooney, weet je dat?

sander Is dat zo?

chantal Maar snap je wat ik bedoel? Over Thelma en Louise?

sander Dat is volstrekt helder.

chantal Maak je nou een grapje?

sander Nee, serieus –

chantal Je kunt altijd ontsnappen, hoe moeilijk dat ook lijkt.

sander Ik vind dat jij een heel bijzondere kijk op de wereld hebt.

chantal O ja, vind je dat!

sander Ik vind je gewoon echt heel bijzonder.

*Hij beweegt zijn hoofd naar haar gezicht, er volgt bijna een kus,
Chantal springt op.*

chantal O God. Ik word geloof ik even helemaal niet goed.

sander Wat is er?

chantal Ik ben niet zo gewend om – Ik – *Ze staat op, wankelt.*

sander Voorzichtig!

*Chantal kokhalst. Sander pakt de prullenbak. Chantal geeft over
in de prullenbak.*

chantal Het spijt me verschrikkelijk.

sander Geeft niets.

Ze geeft weer over.

sander Godsamme!

chantal Ik heb dit anders nooit. *Ze geeft weer over in de prul-
lenbak.* Ik heb dit anders nooit!

sander Dat weet ik toch.

chantal *loopt richting de deur* Ik moet echt gaan.

*Hij loopt achter haar aan. We horen Chantal kokhalzen op de
gang. Muziek.*

12 chantal vertelt merel over de avond met sander

Chantal en Merel zitten in de ijssalon. Chantal eet een hele grote beker met yoghurtijs, Merel drinkt een cappuccino.

chantal Yoghurtijs is het beste medicijn! Neem er een stuk of twee, drie en je kater verdwijnt als sneeuw voor de zon! Serieus. Zou jij ook moeten doen.

merel Ik heb geen kater.

chantal Maar je bent wel humeurig. IJs maakt je blij. *Ze moet bijna overgeven, zet de beker ijs opzij.* Ik moet straks wel even liggen, ben ik bang.

merel Ben je echt de hele nacht bij hem gebleven?

chantal Ik heb misschien maar een uurtje geslapen. *Ze wrijft in haar ogen.* Ik ben echt kapot! Weet je wat het gekke is? Hij ziet er helemaal niet uit als een oude man. Als je zijn lichaam zou zien – Hij wilde me per se snel weer zien, maar het moet nou eenmaal allemaal in het geheim. Je weet hoe het gaat met de bladen enzo. Als die er lucht van krijgen is hij binnen de kortste keren een vieze oude man, want dat is wat de bladen gaan schrijven. Sander kan er niets aan doen, die valt nou eenmaal op jongere vrouwen. Zijn vorige vriendin was ook nog geen dertig.

merel Dat is wel wat anders dan vijftien.

chantal Het gaat in de liefde om zielsverwantschap. Sander en ik zijn allebei oude zielen. Serieus. Ik voel dat heel duidelijk – Van de zomer gaan we misschien op fietsvakantie. Dat heeft hij me gevraagd. Zullen we van de zomer samen op fietsvakantie gaan.

merel *kijkt Chantal aan, probeert erachter te komen of het echt waar is wat ze zegt*

chantal Wat is er nou, Merel? Wat zit je me nou aan te kijken. Jij hebt zelf gezegd dat ik een afspraak met hem moest maken. Anders had ik nu misschien een relatie met Ron Brandsteder gehad. Ha ha ha. Stel je voor zeg. Ik moet je bedanken! Bedankt Merel! Je hebt me gered!

13 sander ontbijt en

ontmoet merel

Sander zit in de kantine. Achter hem zit John aan een tafeltje. Hij kijkt naar Sander. Sander voelt dat er naar hem gekeken wordt, hij kijkt op, maar John heeft net de krant gepakt, leest. Sander kijkt op. Merel staat achter hem met een uitsmijter, ze werkt blijkbaar als serveerster in het ontbijtcafé.

merel Uitsmijter extra kaas.

sander *schrikt*

merel Slecht geweten?

sander *kijkt haar lang aan*

merel Wat is er?

sander Een nieuw gezicht, een nieuw geluid!

merel Het begin van een nieuw tijdperk! *Ze zet de uitsmijter op tafel.*

merel Voor mij wel, tenminste. Ik bedoel, dat ik hier zo tegenover u sta betekent heel veel voor me, dat mag u best weten.

sander Is dat zo?

merel *kijkt hem indringend aan* Ziet u niets aan me?

sander Ik zie van alles. Maar wat zou ik moeten zien?

merel Vanaf vandaag verdien ik mijn eigen geld!

sander Gefeliciteerd!

merel Ik moet wel, op mijn ouders hoef ik niet te rekenen.

Heeft u kinderen?

sander Ik eh –

merel U lijkt me typisch een man die geen kinderen heeft.

Heb ik gelijk?

sander Dat zou dan wel kloppen, denk je niet?

merel Ik sta hier tegenover een carrièremens, heb ik gelijk of niet?

Sander glimlacht. Merel gaat bij hem aan tafel zitten.

merel Wat doet u voor werk?

sander Ik ben Sander Steenhuis.

merel En wat doet u voor werk, Sander Steenhuis?

sander Ik werk bij de Laatste Show.

Merel springt op. Sander schrikt.

merel O God, Sander Steenhuis! Ik had u niet herkend. O,

God, sorry! U bent veel kleiner in het echt. O God, wat stom!

sander Maakt niet uit!

merel Jawel! God, wat een afgang. *Ze geeft hem een hand.* Ik ben Merel!

sander Hallo Merel.

merel *houdt zijn hand vast* Hallo Sander Steenhuis.

sander Mooie naam, Merel.

merel Vindt u?

sander Prachtig!

merel Omdat u hem zelf hebt bedacht, zeker?

sander Sorry?

merel Sorry?

sander Heb ik, heb ik –

merel Heb ik, heb ik? *Ze laat zijn hand los.*

sander Jezus, wacht even. Wat? Ben jij?

merel Groot geworden?

Merel loopt weg. Sander blijft zitten, verbijsterd. Hij snijdt zijn brood, zit met zijn bestek in zijn hand, kijkt of hij Merel ergens ziet, neemt een hap, vergeet te kauwen. Merel komt terug met een kop koffie.

merel En een cappuccino.

Ze zet de koffie op zijn tafel, draait zich om om weg te lopen.

Sander pakt haar bij haar elleboog.

sander Ga even zitten, Merel.

merel *zet de cappuccino op tafel* Ik kan niet zomaar bij een klant aan tafel gaan zitten.

sander Ik ben niet zomaar een klant. Ga even zitten! Ik leg het wel uit als iemand er naar vraagt.

merel *gaat tegenover hem aan tafel zitten*

sander *kijkt haar stralend aan* Jeetje. Merel.

merel Wat zit je nou stom te lachen.

sander Ik vind dit leuk!

merel Meen je dat nou?

sander Iedere vader zou het leuk vinden om tegenover zo'n knappe dochter te zitten.

merel Voor een vader zou het niet moeten uitmaken of zijn dochter knap is of niet.

sander Maar voor een dochter maakt dat heel veel uit, denk je niet?

merel *haalt haar schouders op*

sander Zo werkt het nou eenmaal in de wereld.

merel In jouw wereld misschien.

sander Laten we wat afspreken, binnenkort.

merel Waarom?

sander Ik wil je heel graag leren kennen.

merel En denk je dat ik dat ook wil?

sander Ik hoop het.

merel *plotseling fel* Je had me kunnen bellen. We wonen nog steeds in hetzelfde huis, we hebben nog steeds hetzelfde nummer.

sander Je hebt gelijk, Merel. Maar hoe langer je met dat soort dingen wacht, hoe moeilijker het wordt, snap je dat?

merel Dus laat je vijftien jaar gewoon maar niets van je horen?

sander Wat kan ik zeggen? Ik heb er een puinhoop van gemaakt. Het valt niet goed te praten. Maar ik sta nu op een punt in mijn leven, dat er zaken gaan veranderen. Ik ben op een leeftijd gekomen dat er andere dingen gaan spelen dan positie en carrière. Serieus.

merel Dat is dan pech, Sander Steenhuis, want ik ben op een leeftijd gekomen dat ik daar niet meer aan meewerk.

sander Luister. Merel. Het spijt me oprecht! We maken een nieuw begin. Okay? We proberen elkaar te leren kennen.

merel Ik zou niet weten hoe dat moet.

sander We kunnen het toch proberen? We kunnen elkaar dingen vertellen. Zaken, die je hebt meegemaakt, die je bezig houden.

merel Het spijt me, maar dat is me gewoon veel te intiem.

sander Dat kunnen toch heel gewone dingen zijn. Over school, over vakanties, bijvoorbeeld. Hobby's.

merel *nadrukkelijk* Hobby's?

sander Dingen die je doet in je vrije tijd.

merel Je praat tegen me alsof ik een schoolmeisje ben.

sander Je bent toch ook nog een schoolmeisje?

merel *staat op* Je hebt niet eens door hoe beledigend je bent.

sander Ik ben me niet bewust –

merel Schoolmeisje. Wat heb je voor hobby's? Wat wil je later worden als je groot bent.

sander Dát heb ik niet gezegd.

merel Dacht je dat Chantal met je naar bed was gegaan als je zo tegen haar had gepraat?

sander Ik kan je even niet volgen.

merel Je weet heel goed waar ik het over heb. Ik ben een volwassen vrouw. Je kan op een normale manier tegen me praten en anders praat je maar niet! *Ze scheurt een bonnetje uit haar opschrijfboekje.*

merel Een uitsmijter kaas en een cappuccino –

sander Over welke Chantal heb je het?

merel Kom op, pappa!

sander Waarom noem je me pappa.

merel Ik wilde even horen hoe dat klonk. *Ze legt de nota op tafel.* Dat is dan acht vijfenzeventig.

sander Wacht nou even – *Hij geeft haar een briefje van honderd.*

merel Heeft u het echt niet kleiner.
sander Laat maar zitten.
merel Dat is honderd euro!
sander Dat weet ik.
merel Wat is dat voor belachelijk gebaar?
sander Merel. Alsjeblieft.
merel *houdt het bankbiljet omhoog* Denk je nou echt dat je hiermee je schuldgevoel kunt afkopen?
sander Ik bedoel het niet zo –
merel *gooit het biljet op de tafel* Dat is nog geen tientje per jaar! *roept Barry* –
sander Merel. Alsjeblieft. *Hij stopt het biljet weer terug in zijn portemonnee.*
De eigenaar van het ontbijtcafé is ondertussen opgekomen, hij wordt gespeeld door dezelfde acteur als John.
merel Ik word hier door deze meneer geschoffeerd!
sander Niks aan de hand, Barry.
merel Hij geeft me honderd euro en wil geen wisselgeld terug!
sander Dat heb ik niet zo gezegd.
merel Laat maar zitten, zei je!
eigenaar Loop je even mee, Merel?
merel Zie je nou wat je doet!
eigenaar *neemt Merel aan haar arm mee naar achteren*
merel *tegen Sander* Jij maakt alles kapot!
eigenaar Het spijt me, Sander.
sander Barry, dat is niet nodig –

eigenaar *terwijl ze naar achteren lopen, zacht* Wat is hier nou allemaal aan de hand?

merel *roept* Sander Steenhuis neukt met minderjarige meisjes.

sander *staat verschrikt op, zijn stoel valt om.*

merel Dat is hier aan de hand!

Merel en de eigenaar af. Sander kijkt rond of niemand het gehoord heeft, zet de stoel weer recht en loopt snel de zaak uit.

Black out.

14 sander breekt in bij chantal

We horen gescharrel in het donker, we zien het schijnsel van een zaklamp, er wordt gerommeld in laden, er wordt van alles overhoop gegooid. Chantal knipt het licht aan, Sander staat in haar kamer, een echte meisjeskamer met veel roze en knuffels, posters van Justin Bieber aan de muur. Sander trekt net een la uit een kastje. Chantal gilt van schrik. Sander loopt op haar af.

sander Rustig nou, rustig –

chantal Hoe kom jij hier binnen!

sander Ik heb een ruitje ingeslagen. Luister, Chantal –

chantal *pakt haar telefoon, dreigend* Ik bel de politie, Sander Steenhuis.

sander Wacht nou even –

chantal *toetst een nummer in*

sander *bezwerend* Chantal – *kan zich niet meer beheersen, grist haar telefoon uit haar hand, gooit haar op bed.*

chantal Au. Godverdomme! *Ze staat op, weet haar telefoon weer te bemachtigen.*

chantal Reken maar dat ik een aangifte ga doen wegens huisvredebreuk.

sander *pakt haar vast* Jij doet helemaal niets!

chantal Laat me los! Laat-me-los!

sander *pakt haar nog steviger vast* Luister, Chantal –

chantal *draait haar hoofd weg* Je stinkt naar drank!

sander *indringend* Ik weet niet wat jij je allemaal in je hoofd hebt gehaald.

chantal *angstig* Je doet me pijn!

sander Maar ik wil niets meer met je te maken hebben, is dat duidelijk?

chantal Ik weet niet waar je het over hebt!

sander Jij weet heel goed wat ik bedoel.

Chantal probeert zich los te rukken, Sander houdt haar in bedwang.

chantal *met gesmoorde stem* Zo meteen komt mijn broer thuis!

sander *nadrukkelijk* Ik wil dat je uit mijn leven verdwijnt!

Hij gooit haar op haar bed en rent de kamer uit. Chantal blijft verbijsterd achter.

15 sander en timothy

Sander staat bij een Nespresso apparaat, stopt er een cupje in dat er steeds weer uitvalt. Timothy zit aan de vergadertafel op Sander te wachten.

sander Had je niet een normaal espressoapparaat kunnen aanschaffen?

timothy Dit is een normaal espressoapparaat.

sander *smalend* Nespresso! Er stond hier een pracht van een Pavoni.

timothy Dat apparaat functioneerde niet meer. Voordat je daar een kopje koffie uit kreeg.

sander Voor een espresso moet je de tijd nemen. John heeft die Pavoni op vakantie achter in auto langs de douane gesmokkeld. Dat was in de tijd dat dat niet eenvoudig was, hè. En de Italiaanse douane was berucht! Wij waren een van de eersten met een echt espressoapparaat. Er kwamen mensen langs enkel om een glimp van die machine op te vangen. Kan je je voorstellen? Een echte Pavoni! Doodzonde dat je hem hebt weggedaan.

timothy Hij was gewoon op, Sander.

sander Een echte Pavoni gaat niet op, die gaat meer dan een mensenleven mee!

timothy En het gaf een ongelofelijke troep, de tafel zat onder de koffiedrab aan het eind van de dag.

sander Dat is het ware koffiezetten. *Hij laat een cupje zien.* Dit heeft daar toch niets meer mee te maken. *Hij leest van een kaart die naast de machine ligt.* Man, wat een toestand. *Hij leest de koffiekaart.* De 16 grand cru's! Finezzo, Lungo, Arpeggio, Capriccio, dat is toch allemaal oplichterij!

timothy Sander –

sander Weet je überhaupt wel wat dat is, een grand cru?

timothy Het is door de Consumentenbond onderzocht. Koffiekenners proeven geen verschil. Nespresso kan prima concurreren met conventionele koffie.

sander Conventionele koffie?

timothy Bij wijze van spreken.

sander Conventionele koffie! *prutst aan het apparaat* Zeg, ik gooi er zo'n cup in maar die komt er aan de andere kant dus net zo hard weer uit. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.

timothy Echt, Sander, de Consumentenbond heeft het onderzocht –

sander En wie onderzoekt de Consumentenbond? Daar ga je al. We moeten accepteren dat de hele wereld strak staat van de commerciële belangen. Conventionele koffie? Ga nou toch weg man! Wat zijn dat voor koffiekenners!

Het apparaat slaat aan, Sander ziet pas te laat dat er nog geen kopje onder staat.

sander Godver! Nou zie je het! *Hij neemt het half volle kopje onder het apparaat vandaan, beent de kamer uit.*

timothy Wat ga je nou doen?

sander *draait zich om* Hè?

timothy We zouden het even over het nieuwe format hebben.

sander Och Jezus, Timothy. Ik heb daar nu echt geen ruimte voor. *Hij loopt weg.*

timothy Sander! Verdomme! Ik heb hier een uur voor vrijgemaakt!

sander Sorry, jongen, het zit bij mij helemaal vol, hier. *Hij wijst op zijn hoofd.*

timothy Je hebt verdomme zelf om overleg gevraagd!

sander Wat maak je je nou druk opeens!

timothy Echt, Sander, ik heb geen idee hoe ik met jou moet communiceren.

sander Omdat je geen vriend van mij wilt zijn! Luister nou, man.

Ik zit met een gigantisch probleem. Ik heb al dagen niet meer geslapen – *Hij gaat weer aan tafel zitten.* Ik word achtervolgd.

Door een meisje – Een vrouw –

timothy Jezus, Sander.

sander Ze heeft zich in haar hoofd gehaald dat ik een relatie

met haar heb. Ze was hier op de avond met Peter Landstra –

Ze kwam voor een sollicitatie. Wilde per se mijn assistent worden.

timothy Sinds wanneer heb jij een assistent?

sander Dat heb ik ook gezegd. Er is hier geen ruimte, vergeet het, ik kan niets voor je doen.

timothy Waarom had je dan toch een sollicitatiegesprek?

sander Het was geen sollicitatiegesprek! Zij heeft het blijkbaar zo opgevat.

timothy Maar waarom –

sander Waarom, waarom, waarom. Ik weet het niet Timothy.
Ik ben het gesprek aangegaan. Het was een aardig meisje. Je weet hoe dat gaat.

timothy Ik heb geen idee.

sander Ik heb een paar drankjes met haar gedronken, we hebben wat gepraat op mijn kamer en vanaf dat moment denkt ze dat ik een relatie met haar heb. Overal waar ik ben duikt ze op. Ze staat nu waarschijnlijk aan de overkant van de studio met een verrekijker naar jouw kamer te kijken.

timothy Dat is toch – *loopt richting het raam*

sander *snijdt hem de pas af* Niet doen! Je moet haar geen aandacht geven, dat maakt het alleen maar erger.

timothy Je laat je door zo'n meisje toch niet op de kast jagen.

sander Het is geen meisje!

timothy Waarom ga je niet naar de politie.

sander Wat kan ik zeggen? Je kan iemand niet verbieden altijd op dezelfde plekken te zijn als jij.

timothy Je wordt gestalkt, Sander, zoiets is strafbaar.

sander Hou nou toch op man! Het is pas strafbaar als je raam wordt ingegooid, of iemand in je auto inbreekt. Ik heb het allemaal allang uitgezocht.

Sander zet Timothy weer aan de tafel, gaat tegenover hem zitten.

sander Luister. Timothy. Ik moet er een tijdje tussenuit.

timothy Hoe bedoel je?

sander Een maand of wat even helemaal weg, ik moet even helemaal uit beeld, dat is de enige manier om van haar af te komen.

timothy Je kan toch niet serieus verwachten dat ik je voor zo- iets een maand laat gaan?

sander Als dit bekend wordt, Timothy –

timothy Wat is nou precies het probleem?

sander Er is geen probleem!

timothy Hoe oud is dat meisje eigenlijk?

sander Weet ik veel, zeventien, achttien, ik weet het niet!

timothy Als ze minderjarig is moet je echt uitkijken.

sander Zeg, wat denk je wel!

timothy Ik denk helemaal niets. Ik zeg alleen dat we dat soort affaires nu niet kunnen gebruiken. Weet je echt zeker dat ze niet minderjarig is?

sander Godverdomme! Ik vraag je om hulp, maar jij maakt het alleen maar erger!

timothy Als er iets is waardoor dit kan uitgroeien tot een rel, dan moet je het me nu vertellen.

sander Er is helemaal niets! Jezus Christus. Ik neem je in vertrouwen –

timothy Vertel me dan ook het hele verhaal!

sander Dit is het hele verhaal!

timothy Ik ga dit niet binnenskamers houden, Sander. Ik wil hier op geen enkele manier medeplichtig aan zijn, mocht er werkelijk wat aan de hand zijn.

sander Ik snap niet wat je bedoelt!

timothy Ik weet niet wat je allemaal met haar hebt uitgespookt –

sander Helemaal niets! We hebben wat gedronken en daarna heeft ze de prullenbak naast mijn bureau vol gekotst. Dat is alles!

timothy Waar maak je je dan zo druk over?

sander Ik ben je vriend! Je zou er meer aan hebben eens een keertje naar me te luisteren. Als dit op een of andere manier bekend wordt staat het de volgende dag op de voorpagina van de Telegraaf.

timothy Wat staat er dan op die voorpagina volgens jou?

sander Er zijn mensen die er op wachten tot er iets aan het licht komt. Of het nou waar is of niet. Ik heb het je gezegd Timothy. Het stikt van de figuren die op onze plekken azen. Hier beneden, op straat – Godverdomme. Snap dan dat je moet me helpen!

timothy Ik heb hier geen tijd voor Sander. *Hij staat op en loopt weg.*

sander Timothy. Godverdomme Timothy!

16 de uitzending

Aan tafel Bert Panindinas, naast hem een geëmotioneerde Lydia de Bruin. Sander zit er gespannen bij, gaat totaal op in het verhaal van Lydia. Bert slaat Sander gade, zoekt naar een moment om het gesprek af te kappen. Ook aan tafel zit de filosoof Joachim de Putter.

lydia Maar mijn leven wordt nooit meer zoals het was.

sander On-ge-lo-fe-lijk.

lydia *veegt haar tranen af* Sorry hoor.

sander *haalt een zakdoekje uit haar handtas* Hier. *geeft haar het zakdoekje*

lydia Op een gegeven moment vertrouw je niemand meer.

sander Als je de schijn tegen hebt –

lydia Je vertrouwt zelfs jezelf niet meer. Als iedereen om je heen ervan overtuigd is dat je iets hebt gedaan –

sander Ik weet toch precies wat je bedoelt.

lydia Dan geef je op, dan neem je je verlies.

sander *totaal geobsedeerd, is niet meer met de uitzending bezig* On-ge-lo-fe-lijk!

bert *kijkt verbouwereerd naar Sander*

sander Wat een verhaal zeg. On-ge-lo-fe-lijk.

bert *pakt een boek van tafel* Goed. Lydia de Bruyn –

sander Wacht nou even!

bert Bedankt voor dit openhartig gesprek.

sander Bert –

bert Het rechtssysteem heeft op een verschrikkelijke manier gefaald en daar moet door het O.M. lering uit getrokken worden. Goed. *leest de cover van het boek voor De wereld een supermarkt. Het tijdperk van de homo consumericus. Joachim de Putter.*

joachim Consuméricus.

bert Wat zei ik?

joachim Consúmericus.

bert Consuméricus. Natuurlijk. Vanwaar die titel, Joachim?

joachim De wereld ís een supermarkt.

bert Verklaar je nader.

joachim Of een winkelstraat. Een shopping mall, wat je maar wilt. *tegen Sander* Wat gebeurt er bijvoorbeeld op zondag in de steden. In de Kalverstraat, op de Dam, het Rokin?

sander *kijkt hem ongeïnteresseerd aan*

bert Dan wordt er geshopt.

joachim Dan wordt er geshopt. Maar wat is dat precies, shoppen?

bert Geld uitgeven, winkelen, door de straat slenteren, pinnen.

joachim Precies. Maar kijk nou eens even helemaal fris naar dat beeld. Zie je het voor je?

bert Ik denk het.

joachim Dan valt het toch niet te ontkennen dat dat shoppen in wezen een diep religieuze uiting is? Een ritueel?

sander Ik –

bert Laat hem nou even!

joachim Ik probeer alleen maar te denken, hè. We gaan er niet over discussiëren bedoel ik. Dus kijk nou eens naar hoe de Bijenkorf is ingericht. Waar lijkt dat dan op? Die grote binnenruimte, de in-store-shops eromheen – Louis Vuitton, Gucci, Prada –

bert Ik heb geen idee –

joachim Dat is toch precies een kerk, iedere heilige zijn eigen kapelletje?

sander Mijn God zeg –

bert Het is wel waar.

joachim En de vergelijking tussen heiligen en designers is niet zo idioot als die op het eerste gezicht lijkt, Sander, want waren heiligen immers ook niet gewoon rolmodellen, aan wiens handelen je je eigen handelen kon spiegelen? En wat is dat spiegelen anders dan het vormen van identiteit? Zoals design het vormgeven van identiteit is, een verbeelding van een levensstijl. En dat dat een serieuze zaak is zien we wel aan de manier hoe al die kapelletjes in de Bijenkorf bewaakt worden, met mannen met oortjes in tussen de tassen en accessoires, als relikwieën. De geur van parfum, equivalent van wierook –

bert Maar waarom is er dan zo'n weerstand vanuit Christelijke hoek tegen bijvoorbeeld de koopzondag?

joachim Juist omdat daar perfect wordt aangevoeld dat we met de koopzondag te maken hebben met een diep religieuze uiting. Maak voor de grap eens de vergelijking tussen de vroegere kloosterordes met de hedendaagse bankwereld. De

enorme bankgebouwen die de skyline van de wereldsteden bepalen, zijn dat niet de kathedralen van deze tijd?

bert De mensen uit de bankensector de moderne geestelijken?

joachim Heel goed! Zie je eenmaal de vergelijking tussen het priestergewaad en het pak, dan wordt shoppen opeens de moderne variant van de aflaat.

bert Je koopt door te shoppen een plek in de hemel –

joachim Het enige verschil met vroeger is dat de hemel op aarde is neergedaald. En daarmee is in wezen al bewezen dat we allemaal min of meer goddelijk zijn geworden.

bert Maar wacht nou eens even –

joachim Dat is niet overdreven, Bert, het bewijs is alomtegenwoordig aanwezig.

bert Leg uit –

joachim Kijk eens naar wat we tegenwoordig eten, bijvoorbeeld. Producten van over de hele wereld. Vergelijk dat met de jaren zestig, zeventig, met doperwten uit blik, je at hoogstens een stukje Benelux, maar als je dan even kijkt naar wat zich nu in een gemiddelde supermarkt verzamelt aan producten. Je eet stukjes van all over the world, dat verenigt zich in jouw lichaam, wordt verwerkt, dat is toch prachtig symbolisch: we incorporeren zoals wij hier aan tafel zitten ieder op onze eigen manier complete werelden.

bert Maar daarmee zeg je dus –

Sander is ondertussen met zijn gedachten totaal ergens anders.

joachim Dat identiteit een optelsom is van locaties, in de vorm van genetisch materiaal, bacteriën, virussen die je van de een naar de andere kant van de wereld met je meebrengt, in je opneemt, naar je toetrekt voor mijn part. Een coördinatenverzamelaar, zo zie ik de moderne mens. De hele wereld komt in ons bij elkaar. En met de wereld de geschiedenis.

Korte pauze. Het is duidelijk dat Sander geen vragen meer zal stellen. Bert probeert te doen alsof er niets aan de hand is.

joachim En daarmee dus de tijd. En tegelijkertijd reizen we met die wereldomvattende, tijdomvattende lichamen ook nog eens door de fysieke wereld. Dat is goddelijk, snap je?

Sander is ondertussen van de tafel opgestaan.

joachim We zijn de locatie geworden waar alles bij elkaar komt, het vertrekpunt, het eindpunt en het verdwijnpunt tegelijk.

bert En dat betekent dus eigenlijk –

joachim We zijn ons eigen doel!

Sander is vertrokken. Joachim heeft niets gemerkt, Bert probeert te doen alsof er niets aan de hand is.

bert Fa-sci-ne-rende theorie.

joachim Dat is geen theorie. Dat is de waarheid.

bert Dat bedoel ik!

joachim Snap je dat de mens niet anders dan een individualist kán zijn?

bert Nee, ja –

joachim Omdat alles start en eindigt met hem is er niets buiten hem.

bert Maar –

joachim Wil je het bewijs?

bert Als dat zou kunnen –

joachim Dat zal ik je geven, Bert. Door Google Earth, zijn we er al aan gewend geraakt onszelf van bovenaf in de wereld voor te stellen.

bert Hm hm.

joachim Dat is de eerste stap, maar het duurt niet lang meer of je ziet jezelf daadwerkelijk rondlopen, als je inzoomt met Google Earth. En dan is de cirkel rond. Dan zijn we werkelijk goden geworden.

bert Maar –

joachim *houdt zijn hand omhoog als teken om hem niet te interrumperen* En waar God nog een zoon nodig had om zichzelf op de wereld te zetten, is dat bij ons niet eens meer nodig. Wij zullen in staat zijn om tegelijk observator en geobserveerde te zijn, schepper en schepping. De cirkel zal rond zijn. Dat punt komt eraan, let maar op!

17 sander in het nachtcafé

Sander zit in een nachtcafé waar hij in een van de eerste scènes met John en Maranka zat. Tegenover hem zit een alcoholist, die in de verte op John lijkt. Zo te zien hebben ze al flink wat gedronken.

alcoholist Free energy, Sander. Onthoud die term.

sander Free energy.

alcoholist The free energy handbook. Pats. Als je weet dat de Nazi's al wisten dat er gratis energie voorhanden was.

sander Ik snap niet waar je naartoe wilt, John!

alcoholist Er zijn foto's van een soort ufo's waarmee de Nazi's de wereld over vlogen. Zonder benzine, zonder diesel, zonder gas. Elektriciteit uit de lucht. Free energy, zoek dat maar eens op. Nicola Tesla. Zegt die naam je iets?

sander Nicola Testa?

alcoholist Die heeft er boeken over geschreven. Allemaal diep geheim, natuurlijk. Tesla was slimmer dan Edison. Hij was de man van de wisselstroom, Edison van de gelijkstroom. Kijk maar naar je stopcontact, dan weet je wie er gewonnen heeft.

sander De wisselstroom?

alcoholist Precies! Maar weet je wat het grote verschil was tussen Edison en Tesla?

sander Ik heb geen idee, John.
alcoholist Commercialiteit!
sander Ach ja, natuurlijk!
alcoholist Edison was een Amerikaan, bij hem draaide alles om geld. Tesla een Hongaar, een idealist. Die wilde elektriciteit uit de lucht halen om de mensen gelukkiger te maken. Energie voor iedereen! Ik kan het je helemaal uitleggen, maar dan zitten we hier morgenochtend nog.
sander Hoeft niet, John.
alcoholist Ik heb je toch gezegd dat ik Hero heet?
sander Ik noem je John, Hero, dat voelt beter. Och John. Als je wist in wat voor toestand ik verzeild ben geraakt. Sinds jij er niet meer bent is het bergafwaarts met me gegaan –
alcoholist *begint opeens onbedaarlijk te lachen*
sander Wat is er?
alcoholist ‘Als je eens wist in wat voor toestand ik verzeild ben geraakt!’
sander Ik ben bloedserieus!
alcoholist Man, wat heerlijk om weer eens lekker te lachen.
sander *lacht mee, kijkt om zich heen* Ik snap niet wat er zo grappig is.
alcoholist Ha ha ha! Weet je hoe dat heet, Sander, zo’n toestand?
sander Ik weet niet?
alcoholist Het Leven.
sander Ach man!

alcoholist Ha ha ha! *plotseling serieus* Maar kun je je voorstellen dat niemand daar op zit te wachten?

sander *leunt naar voren, probeert hem te begrijpen*

alcoholist Elektriciteit uit de lucht. En nog steeds niet hoor, er is sindsdien helemaal niets veranderd.

sander In de grond verandert er niets, John. Maar aan de oppervlakte, och man –

alcoholist Kan je je voorstellen. Gratis energie – Net in de tijd dat er geweldig was geïnvesteerd in het elektriciteitsnet. Dan gaan er belangen spelen. Je ziet dat overal terug. Er wordt lang niet altijd voortgeborduurd op het beste idee, wanneer er al een slecht idee in gang is gezet.

sander Dat is toch zo waar jongen!

alcoholist Dan spelen er allerlei belangen. Belangen. Daar draait het in de wereld om.

sander Invloed en belangen. Och man, het is zo aan de hand wat je zegt. Kijk naar ons. Hoe wij dat programma samen hebben opgebouwd. Dat was toch een heel andere tijd. We kregen de ruimte, snap je.

alcoholist *knikt, neemt een slok*

sander Er waren toen nog maar twee zenders. Zappen, dat bestond helemaal niet.

alcoholist Hou toch op!

sander Televisie, dat was binding. Nationale identiteit. Je praatte de volgende dag over wat je de avond ervoor had gezien. Nu is alles los, snap je. Er zit geen verband meer in. Snap je wat ik bedoel, John?

alcoholist Je hebt gelijk man. Maar je moet het allemaal maar eens opzoeken.

sander Maar snap je wat ik zeg, John?

alcoholist *schrijft op een bierviltje* Free energy.

sander Free energy.

alcoholist *schrijft* Tesla. Victor Schauburger – Die heeft voor de Nazi's een Ufo ontworpen. Rudolf Schriever, collega van Schauburger. Hans Kohler.

sander Schriever, Kohler –

alcoholist Er is een wereld van uitvinders mee bezig geweest. Je mag er wat mij betreft best over spreken, maar alleen in besloten gezelschap. Want ze lopen rond, geheim agenten, Amerikanen. Die zijn in staat om je af te luisteren, waar je maar bent. Mij hebben ze ter dood veroordeeld. Zou jou ook kunnen gebeuren.

sander Bij mij toch precies hetzelfde. Ik wordt aan alle kanten verraden. Het is een onontkoombaar proces –

alcoholist Het leven is een onontkoombaar proces Sander.

sander *ontroerd* Dat is zo verschrikkelijk waar John!

De alcoholist schuift het viltje naar Sander. Sander pakt het aan.

De alcoholist staat op.

alcoholist Je moet het gewoon aangaan. Dat is het enige dat kan.

sander Wat ga je doen?

alcoholist Ik ga weer eens verder. *Hij doet de deur open.*

sander John. Wacht even! Ik wilde je nog wat vragen. John!

De alcoholist loopt weg.

18 sander met bebloed

hoofd

Sander zit op een krukje, in wielrennersoutfit, bloed op zijn knie, een grote wond op zijn hoofd, zijn shirtje rood van het bloed. We zijn weer terug bij waar De Val mee begon. Saskia komt op met een bakje water en een washandje, zet dat voor Sander neer. Sander pakt het washandje. Hij gaat met het washandje richting zijn hoofd, dept de wond.

sander Au, godverdomme!

saskia Was er niemand in Amsterdam waar je naartoe kon?

sander Als ik met zo'n bebloede kop bij iemand aanbel weet morgen heel Nederland dat het beroerd gaat met Sander Steenhuis.

saskia Dus dacht je, kom, ik rijd naar Almere, daar ben ik immers altijd welkom?

sander Ik dacht helemaal niets. Serieus. Het was alsof ik in een oude groef terecht kwam. Ik trapte en ik trapte en ik stond hier opeens voor de deur. *wijst op zijn horloge* In drieëndertig minuten van Amsterdam centrum naar Almere Buiten. Een persoonlijk record. *Hij dept weer voorzichtig zijn hoofd.* Au! Verdomme! *Hij plakt een flinke pleister op zijn hoofd.* Zo vreemd, Sas. Ik kom hier binnen en ik voel me direct weer thuis, alsof er niets is veranderd.

saskia Dat zal wel een flinke bult worden. *Ze brengt het teiltje en het washandje weg.*

sander Dat schminken ze morgen wel weg.

saskia *komt weer terug de kamer in*

sander Bedankt, Sas. Bedankt dat je me binnen liet. Echt. *Hij staat onhandig in de kamer.*

sander Is Merel niet thuis?

saskia Die is uit, vanavond.

pauze

sander Ik zit in een nogal rommelige tijd, Sas. Alles komt tegelijk. John is pas overleden –

saskia Dat heb ik gelezen, ja.

sander Je hebt volkomen gelijk. Wat gaat jou dat allemaal aan. Goed je weer even te zien. Goed dat je me binnen liet. *Hij staat onhandig in de kamer.* Nou. Tot over vijftien jaar dan maar weer.

Saskia kan het grapje niet waarderen.

sander Dat is niet grappig, je hebt gelijk. Ik ben weg. *Hij loopt naar de deur, draait zich om, in de deuropening.*

sander Weet je wat ik nou niet goed begrijp, Sas. Waarom heb ik toén niet gezegd dat ik wegging?

saskia Gaan we het daar nu echt over hebben?

sander Ik denk dat ik bang was dat je me zou overhalen om terug te komen –

saskia Natuurlijk wilde ik dat je terug kwam. Man! We hadden net een kind gekregen!

sander Okay. Ja nee. Okay.

Ze wil de deur dicht doen, Sander stapt de kamer in.
sander Nee, maar weet je wat het is, Sas –
Hij stapt de kamer weer in.
saskia Alsjeblieft, Sander. Ik ben doodop!
sander Ik ben denk ik eigenlijk nooit echt weg gegaan. Ik ben op een dag eenvoudigweg niet meer terug naar huis gekomen. Terwijl ik zo gelukkig was, toen Merel werd geboren. Ik was euforisch, toch?
saskia Ik had je nog nooit zo blij gezien.
sander Maar misschien was dat enkel vanwege het slaapgebrek – Of misschien gedroeg ik me zo omdat ik dacht dat het zo hoorde, omdat ik dacht jij dat van me verwachtte –
saskia *vermoeid* Sander, wat maakt dat nu nog allemaal uit.
sander Het is belangrijk voor me! Ik ben achtenveertig. Ik be-doel. Moet je zien hoe ik erbij sta. Sinds John dood is –
saskia *draait zich vermoeid af, kijkt uit het raam*
sander Jij weet hoe je moet leven! Bij jou lijkt het alsof je alles al eens eerder hebt meegemaakt! Maar ik heb geen idee, Sas, geen idee!
saskia *draait zich om* Wat kom je in godsnaam doen?
sander Ik heb toch gezegd dat ik hier plotseling voor de deur stond.
saskia Hoor je wel wat je allemaal zegt! Je hebt niet besloten om weg te gaan – Je bent vijftien jaar geleden min of meer vergeten terug naar huis te komen! En nu kom je eindelijk terug, en dan is het weer geen keuze, want nu stond je opeens voor de deur!

sander Ik snap dat het allemaal niet erg geloofwaardig klinkt

–

saskia Het klinkt volslagen krankzinnig!

sander Denk je dat ik gek ben?

saskia Het maakt me niet uit.

sander Wat moet ik doen, Sas?

saskia Maken dat je hier zo snel mogelijk wegkomt.

Merel verschijnt in de deuropening.

saskia Wat ben jij verschrikkelijk laat!

merel Wat een verrassing!

sander *gaat staan, steekt onhandig zijn hand op* Hallo –

Achter Merel verschijnt Gerald, een grote Surinaamse jongen.

Hij staat wat schutterig te wachten in de deur.

merel *wijst naar haar vader en haar moeder, tegen Gerald* Je

weet niet half hoe vaak ik hier vroeger van heb gedroomd:

thuiskomen en mijn vader en moeder die op me zitten te

wachten. Jullie waren toch niet ongerust?

gerald Ik zal me maar even voorstellen –

merel *omhelst Saskia* Dit is mijn lieve moedertje.

gerald Hallo, moeder van Merel.

merel *wijst naar Sander* En die man in wielrenkleding, daar,

dat is mijn vader. Zie je wel dat hij in het echt veel kleiner is.

tegen Sander Gerald wilde het niet geloven.

gerald Op tv lijkt u inderdaad een stuk groter!

merel Je kan gewoon je zeggen, hoor.

gerald O. *Hij geeft Sander een hand.*

sander Sander Steenhuis.

gerald Ja, dat weet ik natuurlijk wel! Ha ha ha! Sander Steenhuis zegt-ie! *Hij slaat zijn arm om Sanders schouder en maakt een foto van Sander en zichzelf met zijn iPhone.*

sander *met zijn hand voor de hoofdwond* Ik wil liever niet –

gerald Anders gaan ze het nooit geloven, thuis.

merel Wat heb je aan je hoofd?

sander Ongelukje met de fiets. *tegen Saskia* We hebben elkaar nog niet zo lang geleden ontmoet. *tegen Gerald, die blijkbaar een filmpje aan het maken is* Doe maar even uit, nou.

saskia *tegen Merel* Waarom heb je me dat niet verteld.

merel Ik wist toch ook niet dat jullie weer contact hadden?

saskia Hebben we ook niet.

sander Ik reed toevallig langs.

merel Dat had je dan wel eens eerder mogen doen.

sander Ik weet het.

merel *tegen Gerald, die nog steeds aan het filmen is* Gerald!

gerald *schakelt de camera uit*

sander Ik bespreek het net met eh je moeder hier. Ik wil het ook graag met jou bespreken. Met je vriend hier –

gerald Ik ben niet haar vriend, ehm –

merel Dat ben je wel.

gerald Okay.

sander Luister Merel. Ik heb het niet goed aangepakt. Met jou, met jullie –

saskia Kunnen we dit misschien een andere keer bespreken?

sander Merel. Luister –

Merel loopt naar binnen, Gerald blijft in de deuropening staan.

merel Wil je wat drinken, Gerald?

gerald Ik weet niet of ehm –

merel Gerald heeft de hele avond niets gedronken.

gerald Ik kon de auto van mijn broer lenen, vandaar. Porche Carrera.

merel Zo'n tweepersoons wagentje.

gerald In vier seconden van 0 naar 100.

saskia Mijn God, Merel.

gerald Ha ha ha! Dat is maar een grapje! Het is een Toyota Corolla! Toyota Corolla-Porsche Carrera, snapt u?

Merel loopt naar de koelkast, haalt er een blikje bier uit. Gerald loopt de kamer in.

merel Gerald blijft hier slapen.

saskia Wacht nou eens even –

gerald Ik heb het haar gevraagd, mevrouw, 'zijn je ouders ermee akkoord?'

merel Gewoon op de bank, niets aan de hand.

saskia *tegen Gerald, fel* Nou moet je me niet plotseling mevrouw gaan noemen!

gerald *tegen Merel* Ik denk dat ik misschien toch beter naar huis kan gaan.

merel Onzin. Zij heeft toch ook iemand op bezoek.

saskia *loopt weg*

merel Wat ga je doen?

saskia Gaat je niks aan! *Ze verdwijnt in de kamer ernaast.*

merel *roept naar Saskia in de andere kamer* Je laat ons toch niet met hem hier achter. *draait zich om naar Sander* Wat kwam je hier eigenlijk doen, Sander Steenhuis?

sander Dat vroeg je moeder daarnet precies zo.

merel Dit is de eerste keer dat ik iemand mee naar huis neem en dan zit jij hier opeens!

sander Sorry, Merel, ik bedoel –

gerald Denk je echt niet dat het beter is –

merel Nee!

Stilte, Gerald gaat zitten, drinkt bier. Merel drinkt een Breezer, kijkt Sander strak aan. Sander weet zich geen houding te geven. Gerald haalt een sigaret uit zijn binnenzak.

merel Het is gewoon niet eerlijk. Je hebt er ook al voor gezorgd dat ik mijn eerste baantje kwijt raakte!

sander Het spijt me verschrikkelijk.

saskia *vanuit de andere kamer* Wat voor baantje?

gerald *steekt de sigaret aan* Mag er hier in huis worden gerookt, trouwens?

saskia *in de deuropening* Nee!

gerald Geen probleem. Ik ga anders wel even op het balkon –
Hij staat op.

merel *staat ook op*

saskia *in de deuropening* Merel –

merel Zullen we naar jouw huis gaan, alsjeblieft?

gerald Dan moet ik eerst wel even bellen –

saskia *in de deuropening* Wat was dat over een baantje, Merel?

merel *imiteert haar* ‘Wat was dat over een baantje, Merel?’
sander Het is allemaal mijn schuld. Sas. Hoor je wat ik zeg
Merel? Ik had hier niet naar toe moeten komen.
saskia *verdwijnt weer in de andere kamer*
sander Je moet geloven dat ik er alles aan wil doen om ons
contact te herstellen –
merel Ben je opeens bang geworden?
sander Wat bedoel je?
merel *tegen Gerald* Hij heeft een relatie met Chantal.
gerald Nee, dat meen je niet!
sander Zeg, ik weet niet wat Chantal jou allemaal heeft wijs-
gemaakt –
saskia *terug in de deuropening* Jezus, Sander! Heb jij iets
met Chantal!
sander Nee! Natuurlijk niet! Weet je hoe oud dat kind is!
saskia Dat bedoel ik!
merel Hij heeft vorige week bij haar ingebroken.
gerald Dat is niet waar!
sander Ik weet niet wat dat kind haar allemaal heeft wijsge-
maakt, maar het is volslagen onzin!
merel Hij heeft gewoon een ruitje ingetikt! Ze doet het licht
aan en daar staat hij opeens.
sander Dat geloof je toch niet!
merel Chantal is zich helemaal kapot geschrokken!
sander Jongens. Alsjeblieft. Dat meisje loopt al weken achter
mij aan –
merel Omdat hij haar dingen heeft beloofd.

sander Ik wordt voortdurend door haar gebeld. Mijn mailbox zit vol berichten! Ik wordt door dat meisje gestalkt!

saskia Waarom ga je niet naar de politie.

sander Wat moet ik zeggen? Merel. Luister. Zou jij niet met haar kunnen praten.

saskia Kom je daarom hier naartoe!

sander Natuurlijk niet!

saskia Jezus, Sander! *loopt weer de kamer uit*

sander Merel. Luister. Ik wil er alles aan doen om het contact weer te herstellen. Ik ben je vader – *roept* Dat is het laatste dat ik zeg, Sas, daarna ben ik weg. *tegen Merel* Ik ben je vader, Merel. Ik bedoel. Als er iets is dat ik voor je kan doen, wat dan ook, het maak niet uit, zeg het.

merel Ik wil een appartement in Amsterdam.

sander Okay! Geen probleem!

merel Zestig vierkante meter, minimaal, met een eigen keuken en badkamer.

sander Als jij dat wilt!

merel Een maandelijkse toelage en een scooter voor Gerald.

gerald Dat hoeft echt niet –

merel Een scooter voor Gerald en een plek op het Barlaeus.

sander Merel. Alsjeblieft. Ik wil alles voor je doen. Een kamer, een scooter, okay. Maar een plek op het Barlaeus –

merel Het stikt daar van de kinderen van BN-ers.

sander Die hebben allemaal netjes op de wachtlijst gestaan.

gerald Statistisch gezien kan dat toch nooit!

sander Zeg –

gerald Het spijt me dat ik het zeg, maar er wordt daar van alles onderhands geregeld! Dat is algemeen bekend!

sander Ik ken daar niemand!

gerald Maar ze kennen u!

sander Jezus Christus!

gerald Wat is het probleem?

sander *roept richting de andere kamer* Sas! Dit is toch ridicuul!

gerald Het is een kwestie van één telefoontje!

merel *richting de kamer* Híj kan alles doen wat hij wil. Híj woont op de Brouwersgracht!

gerald Wedden dat ik gelijk heb?

merel Híj kan drie keer per jaar op vakantie! Wij kunnen niets!

sander Ik ga helemaal nooit op vakantie!

gerald Als ze horen dat Merel een dochter van u is staat ze binnen no time bovenaan de lijst.

merel Als je echt iets wilt goedmaken dan is een plek op het Barlaeus een minimale eis.

gerald Ik snap niet waar hij zo moeilijk over doet!

saskia *komt de kamer in gebeend, pakt de telefoon*

sander Wat ga je doen?

saskia De politie bellen –

sander Ik zeg toch, Sas. Ik heb niets met dat meisje gehad, gedaan. Alsjeblieft, Sas. Laten we nou even praten. Merel!

saskia Hallo? Saskia van Wees hier –

sander *rent de deur uit*

19 sander, timothy en de voorzitter

Sander komt zijn kamer binnen. De nieuwe voorzitter Lola Bank, Timothy en Bert Panindinas zitten hem op te wachten. Sander schrikt.

sander Wow! Een heus ontvangstcomité! Gefeliciteerd met je nieuwe baan, Lola!

lola Dank je, Sander.

sander Ik had toch gelijk hè.

timothy *tegen Sander* Ik neem aan dat je de Telegraaf hebt gelezen –

lola Ga even zitten, Sander.

timothy *laat Sander de voorpagina van de Telegraaf zien*

sander Sinds wanneer trekken wij ons hier iets aan van wat er in de Telegraaf wordt geschreven?

timothy Sinds het over jou gaat.

lola Ga nou even zitten, Sander.

timothy *gooit de krant richting Sander. Sander schuift de krant van zich af.*

sander Dat is toch allemaal onzin, jongens.

timothy Het is gecheckt en gedubbelcheckt. Ze hebben een waterdicht verhaal.

sander Ik ben in ieder geval door niemand geraadpleegd.

lola *wijst op het artikel* Is dit allemaal waar?
sander Natuurlijk niet!
timothy *tegen Sander* Kan je dat bewijzen.
sander Zeg, ben jij tegenwoordig bij de recherche?
lola Laten we de discussie even constructief houden, alsje-
blieft.
sander *wijst op Bert Panindinas, tegen Lola* Moeten we dit per
se met hem erbij, ik bedoel –
timothy Ik wil dat Bert er bij is omdat we hier vanavond aan-
dacht aan gaan besteden.
sander Dat is dus het stomste dat je kunt doen. Je moet er
totaal niet op ingaan! Het ebt vanzelf weg!
lola Dat dacht je maar.
timothy Dit is nog maar het begin.
sander Mensen, alsjeblieft –
bert *wijst op een passage in het artikel in de Telegraaf* Heb je
werkelijk bij haar ingebroken?
sander Ja!
bert Jezus, Sander.
sander Ik wilde weten hoe oud ze was. Het ging me enkel om
haar paspoort!
bert Vind je het gek dat ze dan aangifte tegen je doet?
sander Ik word door háár gestalkt! Godverdomme. Ik heb één
keer bij haar ingebroken. Met een geldige reden! Man, wat
heb ik er een spijt van dat ik haar niet gewoon heb geneukt.
Dan had deze hele toestand in ieder geval zin gehad.
lola Dat soort dingen moet je nu dus juist niet zeggen!

bert *legt de krant weg* Zou die Chantal niet in het programma willen komen?

sander Jezus Christus!

timothy Prima idee, Bert!

sander Wacht nou, wacht nou –

timothy Als de zaken liggen zoals jij zegt –

sander Zo liggen de zaken!

timothy Wat heb je dan te verliezen?

sander Okay, okay. Ik weet het goed gemaakt. Ik doe vanavond een statement, ik zal een verklaring afleggen, weet ik veel, ik zal mijn kant van de zaak belichten en we gaan weer over tot de orde van de dag.

timothy De affaire Sander Steenhuis is aan de orde van dag.

sander Wat nou affaire Sander Steenhuis!

timothy Ik stel voor dat we vanaf vanavond Bert Panindinas de show in zijn eentje laten presenteren. Bert is er klaar voor. Hij heeft zich de afgelopen weken warm kunnen draaien –

sander *tegen Lola* Dit komt hem allemaal zo goed uit!

timothy En dat geeft Sander de ruimte om vrijuit te spreken.

sander Duo-presentatie heb je gezegd!

timothy Wat had je nou gedacht, Sander?

sander Duo-presentatie! Jij bent volstrekt onbetrouwbaar!

timothy We kunnen vanavond toch niet gewoon een of andere politicus uitnodigen om het over de bezuinigingen te hebben?

sander Terwijl ik je mijn vriendschap heb aangeboden!

timothy Dit is hét moment om een heel echelon kijkers terug te winnen. Sander Steenhuis met het minderjarige meisje waar hij een affaire mee heeft gehad. Wedden dat we vanavond geweldige kijkcijfers hebben?

Timothy staat op, Bert doet hetzelfde.

sander Jongens, luister nou even! Ik zeg toch dat ik niets met dat meisje heb gehad!

timothy Je hebt vanavond een hele uitzending om dat te bewijzen.

Timothy stapt op. Bert loopt achter hem aan. Sander en Lola blijven met zijn tweeën achter. Sander kijkt strak voor zich uit. Stilte.

lola Weet je dat ik toch bijna weer heimwee krijg, als ik jou zo zie?

sander *kijkt haar vermoeid aan*

lola Je moet er van genieten, Sander. Dit maak je maar eens in je leven mee.

sander Alsjeblieft zeg.

lola Als je straks een klein beetje afstand hebt, zie je in wat voor belachelijk circus je al die tijd hebt gefigureerd. En dan kan je weer door, als herboren.

sander Ik wordt een beetje moe van alle mensen die het nodig vinden om mij een lesje te leren.

lola Kijk naar mij. Die affaire is het beste dat me in jaren is overkomen. Je weet niet half wat een bevrijding het zal zijn als jij de spullen van je bureau in een grote kartonnen doos kwakt en de sleutels van de redactie inlevert. Ik heb het je

gezegd, Sander. Dan komt opeens De Stilte. Eerst zal die onwennig voelen, maar daarna zal je er van gaan houden. Let maar op.

Pauze, ze zitten stil naast elkaar

sander Weet je nog, Lola, dat ik een week lang onvindbaar was, na John's dood?

lola *knikt*

sander Ik zat op Schiermonnikoog. Midden in de winter. Met een plakbaard en een bril met vensterglas, kan je het je voorstellen? *hij zet een bril op, voelt in zijn zakken, haalt er een baardje uit* Even gewoon helemaal niemand zijn. Heerlijk. *plakt het baardje op zijn gezicht* In de winter is zo'n eiland op zijn treurigst. Zonder de saus van toerisme. Guur en grauw en kil is het daar dan. In de zomerhuisjes wordt er geklust en gebroken. De enige gasten zijn bouwvakkers, ik zat daar tussen de loodgieters en stukadoors, kun je het je voorstellen. Als je ziet wat ze die mannen voorzetten, iedere avond. Het Bouwvakmenu. Saté met friet, een bakje spinazie á la crème ernaast, eitje erop, schaalpje appelmoes erbij. Een combinatie van niets, maar het wordt gewoon hup, in no time naar binnen geschept. Zonder commentaar. Überhaupt, de manier waarop die jongens met elkaar communiceren, dat is een soort van grommen. Tussen de happen door. Heerlijk. Onderuitgezakt aan de tafel. Onbehouwen. Geen idee wat voor indruk ze op hun omgeving maken. Zo wil ik ook zijn, Lola. Onbehouwen. Maar wel een vakman. Dat soort types stampet in drie dagen een loei-strakke badkamer uit de grond. Dat is wel

wat anders dan die kunstenaar die bij mij de badkamer in elkaar heeft geplakt. Zo'n zogenaamd handige jongen die je door een kennis wordt aangeraden. Je kunt een prima gesprek met hem hebben over kunst, politiek, weet ik veel. Maar ondertussen plakt hij wel je hele badkamer met pur schuim aan elkaar. Och man, na drie weken zat de schimmel al op het plafond, de afvoer heeft nooit behoorlijk doorgelopen, de put lucht die er in de ruimte hangt, nog steeds hè, en het wordt alleen maar erger, ik bedoel, het ziet er uit als een badkamer, maar het is het niet! Snap je dat, Lola. Het ziet er uit als een badkamer –

Er komt bloed uit Sanders neus.

sander Maar het is het gewoon niet!

lola *geschrokken* Sander –

sander Nee, dan die gasten op het eiland.

Lola rommelt in haar tasje, haalt er een pakje papieren zakdoekjes uit, dept Sander's neus, Sander weert haar af.

lola Je hebt een bloedneus, Sander.

sander Die leveren ouderwets vakwerk. Degelijkheid.

lola *haalt met trillende handen nog een zakdoekje uit het pakje*

Even rustig nou, alsjeblieft. Ze dept zijn neus.

sander Snap je dat ik daar ik bij wil horen? *begint steeds heftiger te bloeden* Snap je dat ik die waarde zoek in het leven?

Die kwaliteit?

Timothy en Bert Panindinas komen opgewonden de kamer in.

timothy Okay. Lola. Wat gaan we doen? *ziet Sander, die ondertussen onder het bloed zit.* Jezus Christus.

bert *pakt zijn mobiel, toetst snel een nummer in*
timothy *pakt het toestel van Bert af*
sander Ik ben een bouwvakker Lola.
lola Het is goed Sander.
timothy *in de telefoon* Timothy hier –
sander In wezen ben ik een bouwvakker!

Black out. In het donker horen we wat Sander hoort, vlak voor hij sterft. Een sirene, opgewonden gepraat, muziek, de stem van John: 'Wie ís Sander Steenhuis.' Stem van Dorien, door de telefoon: 'Ik snap niet waar jullie het met zijn tweeën over hebben als jullie nooit echt ergens over praten!' Geblaf van honden, gelach van Chantal. Saskia: 'Natuurlijk wilde ik dat je terug kwam. Man!' Stem van de piloten die de Bijlmerflat invlogen: 'Going down, going down!' Geluid van de Damschreeuwer, een pasgeboren baby, zingen: 'Sinterklaasje kom maar binnen met je knecht!' Commentaar van Mart Smeets bij een sportevenement. Timothy: 'Laat ik je zeggen dat ik er alles aan wil doen om onze werkrelatie vruchtbaar te laten zijn.' Alcoholic: 'Nicola Tesla, Rudolf Schriever, Schauberger. Hans Kohler.' Geluid van een hartmonitor, piep-piep, piep-piep. Geluid van het instorten van de Twintowers. Merel: 'Voor een vader zou het niet moeten uitmaken of zijn dochter knap is of niet.' 'Ladies and gentlemen, we've got him!' Het geluid verdwijnt, zoals een gootsteen leegloopt, woesh: licht aan, we zitten in de volgende scène, De Laatste Show, nu gepresenteerd door Bert Panindinas.

20 de laatste show zonder sander

De tafel van De Laatste Show. Het is vlak voordat de uitzending begint. Het is stil. Geluiden in de verte, zoals het 's avonds klinkt in een grote stad in de zomer, af en toe een toeter, kinderen die op straat spelen verderop. Dan wordt het later, donker geluid van auto's, een sirene in de verte, een vliegtuig hoog in de lucht, een hond die blaft. Steeds minder stadsgeluiden dan, alsof we de stad uitzweven, enkel nog het ruisen van de wind door bomen, hier en daar het piepen van een leeuwerik, de wind, we zweven verder richting zee, bijna onhoorbaar een scheepshoorn, een mannenkoor zingt. Dan enkel nog heel vaag de zee, strandvogels. Het is even heerlijk rustig, we zijn blij dat er EINDELIJK NIET MEER WORDT GEPRAAT! Bert komt op, gaat aan tafel zitten, bladert door zijn papieren. Dan komen een voor een de gasten voor de show op en gaan aan tafel zitten. De tune van de uitzending klinkt, de mensen aan tafel maken zich op voor de uitzending, Bert gaat klaar zitten, doet nog even zijn kraag recht, neemt nog een slokje water, de tune is bijna ten einde, Bert haalt adem en dan gaat het licht uit en dat noemen we ook wel: black out.

Jeroen van den Berg schreef *De Val* in opdracht van
Keesen&co. De première vond plaats op 13 oktober 2012 in
Schouwburg Arnhem

Spel: Reinout Bussemaker, Doortje Kleinrensink, Werner Kolf,
Monique Kuijpers, Michiel Nooter, Ilke Paddenburg, Dylan
Smith, Xander Straat en Joeri Vos
Regie: Willibrord Keesen

www.keesen-co.nl

De tekst kwam mede tot stand dankzij een werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds

de val

In 1993 rondde Jeroen van den Berg (1966) de regieopleiding aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten af. In datzelfde jaar verkreeg hij een eervolle onderscheiding van de Top Naeff Prijs en ontving hij de aanmoedigings-prijs van het Amsterdams Fonds voor de Kunst. Na zijn studie richtte hij samen met regisseur Ivar van Urk en dramaturge Maaïke Bleeker het Oranjehotel op, waaraan hij in 2001 verbonden was als regisseur en schrijver. Daarnaast werkte hij onder meer voor Theater van het Oosten, Het Zuidelijk Toneel, Keesen&co, Jakop Ahlbom en Orkater. Jeroen van den Berg is regelmatig gastdocent op de Amsterdamse Theaterschool, De Utrechtse Hogeschool voor de Kunsten en de Toneelacademie Maastricht en werkt als artistiek begeleider bij Atelier Oerol, de werkplaats van het Oerol festival.

www.jeroenvandenberg.com

agent: Vanessa Henneman

(henneman@hennemanagency.nl)

Toneelwerk:

De Val – 2012

Dracula – 2011

Don Q (at your service) – 2010

Innenschau – 2010

's Heerskinderen – 2009

DesiLucy – 2007

Zoeken naar M. – 2006

SHOW – 2004

Blessuretijd – 2003*

Blowing – 2003*

Caravaggio – 2002

Polaroid – 2000

De Nieuwe Tijd – 1998

Sailors on a Bus – 1999

De Nieuwe Tijd – 1998

Nillson – 1997

De laatste dagen – naar Johan Zwart – 1997

De vrouw van Schopenhauer – 1996

De man die een streep op de muur zette – 1996

Barkhorst – 1995

Moord! (alles gebeurt altijd ergens anders) – 1995

One for the millions – 1994

The best of 'I did it my way' – 1994

Bosch International (een bedrijfsepos in 1 akte) – 1993

*Deze teksten werden eerder in de reeks van De Nieuwe Toneelbibliotheek uitgegeven [#22, #27]